

กรมอนามัย
DEPARTMENT OF HEALTH

คู่มือ

แบบการร่างข้อบัญญัติท้องถิ่น

ตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕

พระบรมราชโองการ
พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช

“...กฎหมายทั้งปวงนั้น เราบัญญัติขึ้นเพื่อใช้เป็นปัจจัยสำหรับรักษาความยุติธรรม กล่าวโดยสรุปคือ ให้เป็นแบบแผนแห่งความประพฤติปฏิบัติของมหาชนสถานหนึ่ง กับใช้เป็นแม่บทในการพิจารณาตัดสินความประพฤตินั้น ๆ ให้เป็นไปโดยถูกต้องเที่ยงตรงอีกสถานหนึ่ง...

โดยที่กฎหมายเป็นแต่เครื่องมือในการรักษาความยุติธรรมดังกล่าว จึงไม่ควรจะถือว่ามีความสำคัญยิ่งไปกว่าความยุติธรรม หากควรจะต้องถือว่าความยุติธรรมมาก่อนกฎหมาย และอยู่เหนือกฎหมาย การพิจารณาพิพากษาอรรถคดีใด ๆ โดยคำนึงถึงแต่ความถูกผิดตามกฎหมายเท่านั้น จะไม่เป็นการเพียงพอจำต้องคำนึงถึงความยุติธรรม ซึ่งเป็นจุดประสงค์ด้วยเสมอ การใช้กฎหมายจึงจะมีความหมายและได้ผลที่ควรจะได้...”

(พระบรมราชโองการในพิธีพระราชทานประกาศนียบัตรแก่นักศึกษาของสำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา เมื่อวันที่ ๗ สิงหาคม ๒๕๑๕)

“...กฎหมายมีไว้สำหรับให้มีความสงบสุขในบ้านเมือง มิใช่ว่ากฎหมายมีไว้สำหรับบังคับประชาชน ถ้ามุ่งหมายที่จะบังคับประชาชนก็กลายเป็นเผด็จการ กลายเป็นสิ่งที่บุคคลหมู่น้อยจะต้องบังคับกับบุคคลหมู่มาก ในทางตรงกันข้าม กฎหมายมีไว้สำหรับให้บุคคลส่วนมากมีเสรีและอยู่ได้ด้วยความสะดวก...”

(พระบรมราชโองการพระราชทานแก่คณะกรรมการจัดงาน “วันรพี” ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน เมื่อวันที่ ๒๗ มิถุนายน ๒๕๔๑)

ISBN : ๙๗๘-๖๑๖-๑๑-๓๒๗๑-๒

หนังสือ : คู่มือแบบการร่างข้อบัญญัติท้องถิ่นตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕

พิมพ์ครั้งที่ ๑ : กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐

จำนวนพิมพ์ : ๑๖,๘๐๐ เล่ม

ที่ปรึกษา

นายแพทย์วิฑูรย์ เพ็งจันทร์

อธิบดีกรมอนามัย

นายแพทย์दनัย ธีวันดา

รองอธิบดีกรมอนามัย

คณะผู้จัดทำ

นายสมชาย ตู่แก้ว

ผู้อำนวยการศูนย์บริหารกฎหมายสาธารณสุข

นางสาวพรรณนรท อุตมผล

นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการ

นางสาวสุภาวดี จันทมุด

นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการ

ผู้ประสานงานและพิสูจน์อักษร

นางสาวสุกฤษฎา คุณวโรตม์

นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการ

นางสาวเนรัญชรา แซ่มขุนทด

นักวิชาการสาธารณสุข

จัดทำโดย :

ศูนย์บริหารกฎหมายสาธารณสุข กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข

ถนนติวานนท์ อำเภอเมืองนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี ๑๑๐๐๐

โทร. ๐ ๒๕๙๐ ๔๑๗๕, ๐ ๒๕๙๐ ๔๒๕๒, ๐ ๒๕๙๐ ๔๒๒๓, ๐ ๒๕๙๐ ๔๒๕๖

โทรสาร ๐ ๒๕๙๑ ๘๑๘๐

<http://laws.anamai.moph.go.th>

ออกแบบและจัดพิมพ์ :

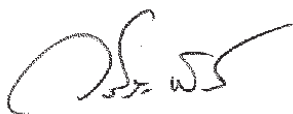
ศูนย์บริการวิชาการ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

คำนำ

“คู่มือแบบการร่างข้อบัญญัติท้องถิ่นตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕” นี้ได้จัดทำขึ้น เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใช้ในการดำเนินงานกร่างข้อบัญญัติท้องถิ่นตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ ซึ่งเป็นภารกิจสำคัญของกรมอนามัยที่ต้องสนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกแห่งมีศักยภาพในการใช้มาตรการด้านกฎหมายสาธารณสุขในการปกป้องไม่ให้ประชาชนได้รับอันตรายต่อสุขภาพจากปัจจัยเสี่ยงของสภาพแวดล้อมในท้องถิ่นต่าง ๆ โดยเนื้อหาประกอบด้วยหลักการ ทฤษฎีว่าด้วยการร่างกฎหมาย แบบร่างข้อบัญญัติท้องถิ่น หลักการออกข้อบัญญัติท้องถิ่นและการบังคับใช้กฎหมาย รวมถึงข้อหาหรือทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการออกข้อบัญญัติท้องถิ่น

กรมอนามัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่า คู่มือเล่มนี้จะเป็นประโยชน์ต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและผู้ที่เกี่ยวข้องทุกระดับในการดำเนินงานตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ ต่อไป

(นายวชิระ เพ็งจันทร์)

อธิบดีกรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข

คำชี้แจง

คู่มือแบบการร่างข้อบัญญัติท้องถิ่นตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ นี้ ได้จัดทำขึ้นตามแนวทางของ “คู่มือแบบการร่างกฎหมาย สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา พ.ศ. ๒๕๕๑” และ “ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการร่างกฎหมาย” ซึ่งเป็นเอกสารประกอบการประชุมโครงการประชุมสัมมนา ผู้ปฏิบัติงานด้านการจัดทำกฎหมายของกระทรวงสาธารณสุข ปีงบประมาณ ๒๕๕๗ ซึ่งประยุกต์ให้เข้ากับการร่างกฎหมายในระดับข้อบัญญัติท้องถิ่น (โดยในที่นี้ คำว่า “ข้อบัญญัติ” ให้หมายความรวมถึงเทศบัญญัติด้วย) อันเป็นกฎหมายลำดับรอง ซึ่งมีอาจใช้หลักเกณฑ์ทั้งหมดของการร่างกฎหมายระดับพระราชบัญญัติได้ แต่ยังคงหลักการที่สำคัญและเป็นมาตรฐานในการร่างกฎหมายในปัจจุบัน นอกจากนั้น ยังได้วิเคราะห์กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่สำคัญ ได้แก่

๑. พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม
๒. พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ และที่แก้ไขเพิ่มเติม
๓. พระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. ๒๕๔๐ และที่แก้ไขเพิ่มเติม
๔. พระราชบัญญัติระเบียบบริหารเมืองพัทยา พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม
๕. พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. ๒๕๒๘ และที่แก้ไขเพิ่มเติม
๖. พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม
๗. พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

ทั้งนี้ คณะผู้จัดทำมีความเห็นว่า คู่มือเล่มนี้ นอกจากจะใช้กับการดำเนินงานตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ แล้ว ยังสามารถนำไปใช้กับการดำเนินงานตามกฎหมายอื่น ๆ ในลักษณะเดียวกันได้ด้วย

คณะผู้จัดทำ

สารบัญ

	หน้า
บทที่ ๑ หลักการ ทฤษฎีว่าด้วยการร่างกฎหมาย	๑
บทที่ ๒ แบบร่างข้อบัญญัติท้องถิ่น	๔
บทที่ ๓ หลักการการออกข้อบัญญัติท้องถิ่นและการบังคับใช้กฎหมาย	๕๖
บทที่ ๔ ข้อหารื้อทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการออกข้อบัญญัติท้องถิ่น	๕๗
เอกสารอ้างอิง	๖๓

หลักการ ทฤษฎีว่าด้วยการร่างกฎหมาย

ความหมาย “การร่างกฎหมาย”

การร่างกฎหมาย (Legislative Drafting) เป็นเรื่องของการเขียนและการเรียบเรียงข้อความในรูปของกฎเกณฑ์หรือข้อบังคับที่กำกับหรือควบคุมพฤติกรรมของบุคคลในสังคมและของเจ้าหน้าที่ ผู้ที่ใช้อำนาจรัฐ ด้วยถ้อยคำที่ถูกต้อง แน่นนอน และสามารถสื่อความหมายของกฎเกณฑ์หรือข้อบังคับนั้นให้บุคคลทุกคนในสังคมเข้าใจได้เช่นเดียวกับผู้ร่างกฎหมาย เพื่อเสนอให้ผู้มีอำนาจในการบัญญัติกฎหมายพิจารณาว่าจะประกาศใช้ร่างกฎหมายนั้นหรือไม่ หรือควรแก้ไขเปลี่ยนแปลงร่างกฎหมายนั้นประการใด

การร่างกฎหมาย ประกอบด้วยการกระทำ ๒ ส่วน คือ

ส่วนที่ ๑ “การยกร่างกฎหมาย” ได้แก่ การจัดทำเนื้อหาและรูปแบบของกฎหมายที่ต้องการตราออกมาบังคับใช้

ส่วนที่ ๒ “การพิจารณาร่างกฎหมาย” ได้แก่ การพิจารณาร่างกฎหมายตามกระบวนการขั้นตอนจนกระทั่งมีการประกาศใช้บังคับร่างกฎหมายนั้นแก่ประชาชน

ผู้เชี่ยวชาญในการร่างกฎหมายของประเทศไทยหลายท่านได้พยายามให้ความหมายของคำว่า “การร่างกฎหมาย” ไว้หลายท่าน เช่น

ศาสตราจารย์ ดร.หยุด แสงอุทัย ได้ให้ความหมายคำว่า “การร่างกฎหมาย” ไว้ว่า ได้แก่ การเขียนข้อความในรูปร่างของกฎหมาย (พระราชบัญญัติ พระราชกำหนด พระราชกฤษฎีกา กฎกระทรวง ฯลฯ) ด้วยถ้อยคำที่ถูกต้องและแน่นนอน เพื่อเสนอให้ผู้มีอำนาจในการบัญญัติกฎหมาย (รัฐสภา คณะรัฐมนตรี รัฐมนตรี ฯลฯ) พิจารณาว่าจะประกาศใช้ร่างกฎหมายนั้นหรือไม่ หรือควรแก้ไขเปลี่ยนแปลงร่างกฎหมายนั้นประการใด เพราะเหตุที่ยังไม่ยุติที่ผู้ร่างนี้เอง จึงใช้คำว่า “ร่าง (Draft)”

นายมีชัย ฤชุพันธุ์ ได้ให้ความหมายคำว่า “การร่างกฎหมาย” ไว้โดยสรุปว่า ได้แก่ การสร้างกฎเกณฑ์กติกา วิธีการ หรือเงื่อนไขที่จะใช้โดยทั่วไปในสังคม และจะต้องใช้กับทุกคนในสังคมขึ้นมาเป็นเอกสาร และจะต้องสื่อความหมายของกฎเกณฑ์กติกาที่สร้างขึ้นนั้นไปยังสังคมให้ได้

นายอชพร จารุจินดา ได้ให้ความหมายคำว่า “การร่างกฎหมาย” ไว้ว่า ได้แก่ การเขียนข้อความในรูปร่างที่ประเทศไทยยอมรับว่าเป็นรูปแบบของกฎหมายด้วยถ้อยคำที่ถูกต้องกับหลักการที่ประสงค์และตรงกับหลักกฎหมาย โดยมุ่งประสงค์ที่จะให้มีผลบังคับได้แน่นอน เพื่อเสนอให้ผู้มีอำนาจในการบัญญัติกฎหมายพิจารณาว่าจะประกาศใช้ร่างกฎหมายนั้นหรือไม่

กล่าวโดยสรุป “การร่างกฎหมาย” เป็นการจัดทำเนื้อหาของร่างกฎหมายโดยผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้องกับกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ซึ่งโดยทั่วไปเป็นการดำเนินการที่มีความเฉพาะพิเศษอันเกิดจากการเรียนรู้และฝึกฝน

หลักพื้นฐานในการร่างข้อบัญญัติท้องถิ่นสำหรับผู้ร่างควรรู้

การที่ข้อบัญญัติท้องถิ่นที่ออกมาใช้บังคับจะเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลได้นั้นขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการ แต่ปัจจัยที่สำคัญที่สุดคือเนื้อหาสาระของข้อบัญญัติท้องถิ่นนั้นเอง หน้าที่หลักของผู้ร่างคือการร่างข้อบัญญัติท้องถิ่นตามหลักการที่ได้รับมา ผู้ร่างข้อบัญญัติท้องถิ่นจึงมีบทบาทสำคัญในการที่จะทำให้หลักการดังกล่าวเป็นรูปธรรมด้วยการกำหนดเนื้อหาสาระของข้อบัญญัติท้องถิ่นที่ร่างอย่างถูกต้องและสามารถบังคับใช้ได้อย่างแท้จริง ในการร่างข้อบัญญัติท้องถิ่นทุกครั้งผู้ร่างจึงจำเป็นต้องคำนึงถึงหลักพื้นฐานในการร่างข้อบัญญัติท้องถิ่นเสมอ และนำมาใช้ในการร่างข้อบัญญัติท้องถิ่นของตนเพื่อให้ร่างข้อบัญญัติท้องถิ่นที่จัดทำขึ้นนั้นจะได้นำไปใช้บังคับได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

หลักพื้นฐานในการร่างข้อบัญญัติท้องถิ่นซึ่งผู้ร่างควรรู้ไปปฏิบัติมีดังต่อไปนี้

๑. ศึกษาหลักการของเรื่องที่จะตราข้อบัญญัติท้องถิ่นบังคับใช้

เป็นสิ่งแรกที่ผู้ร่างข้อบัญญัติท้องถิ่นจะต้องทำก่อน โดยพิจารณาว่าข้อบัญญัติท้องถิ่นที่จะร่างขึ้นมานี้เป็นเรื่องที่ได้มีการตราข้อบัญญัติท้องถิ่นใช้บังคับอยู่แล้วหรือไม่ หากไม่เคยมีการตราข้อบัญญัติท้องถิ่นใช้บังคับมาก่อนก็เป็นการตราข้อบัญญัติท้องถิ่นใหม่ขึ้นใช้บังคับครั้งแรก หรือถ้ามีการตราข้อบัญญัติท้องถิ่นเรื่องนั้นใช้บังคับอยู่แล้ว ก็จะต้องพิจารณาต่อไปว่าการร่างข้อบัญญัติท้องถิ่นนี้จะต้องแก้ไขเพิ่มเติมหรือยกเลิกข้อบัญญัติท้องถิ่นเดิมที่ใช้บังคับอยู่แล้วนั้นหรือไม่

๒. ศึกษาข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่จะตราข้อบัญญัติท้องถิ่นนั้น

ก่อนที่จะลงมือกำหนดเนื้อหาสาระของร่างข้อบัญญัติท้องถิ่น ผู้ร่างควรรู้จะต้องศึกษาข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่จะตราข้อบัญญัติท้องถิ่นให้เข้าใจอย่างชัดเจนเพื่อพิจารณาว่าควรกำหนดเนื้อหาสาระและรายละเอียดอย่างไร โดยควรคำนึงถึงสิ่งต่าง ๆ ที่สำคัญดังนี้

๑) ข้อมูลที่เชื่อถือได้ ข้อเขียนทางวิชาการ ความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาดังกล่าว แล้วนำมาสรุปผลของข้อมูลในแต่ละส่วน

๒) สภาพของข้อบัญญัติท้องถิ่นปัจจุบันเกี่ยวกับปัญหาดังกล่าว

๓) วัตถุประสงค์โดยทั่วไปของร่างข้อบัญญัติท้องถิ่นใหม่

๔) ข้อเท็จจริงใดของข้อบัญญัติท้องถิ่นปัจจุบันที่ถือว่าไม่เหมาะสมหรือไม่ตรงตามความต้องการ

๕) ข้อเท็จจริงของปัญหาหรือข้อบกพร่องดังกล่าว

๖) เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติตามข้อบัญญัติท้องถิ่นมีข้อเสนอแนะหรือข้อสังเกตอย่างไรหรือไม่

๗) ผู้ร่างข้อบัญญัติท้องถิ่นมีข้อสรุปที่จะเสนออย่างไร

๘) ข้อบัญญัติท้องถิ่นใหม่จะมีวิธีการบังคับอย่างไรให้บรรลุวัตถุประสงค์

๓. กำหนดโครงสร้างและรูปแบบร่างข้อบัญญัติท้องถิ่น

ผู้ร่างข้อบัญญัติท้องถิ่นต้องพิจารณาว่าหลักการของร่างข้อบัญญัติท้องถิ่นที่จะยกยกร่างขึ้นมานั้นเป็นแบบใด กล่าวคือ

- ๑) ถ้าไม่เคยมีข้อบัญญัติท้องถิ่นใช้บังคับมาก่อนก็จะเป็นการยกยกร่างข้อบัญญัติท้องถิ่นใหม่ครั้งแรก
- ๒) ถ้ามีข้อบัญญัติท้องถิ่นเดิมใช้บังคับเรื่องนั้นอยู่แล้วก็อาจเป็นไปได้ ๓ กรณี คือ
  - ก. เป็นร่างข้อบัญญัติท้องถิ่นแก้ไขเพิ่มเติมข้อบัญญัติท้องถิ่นเดิมบางส่วน
  - ข. เป็นร่างข้อบัญญัติท้องถิ่นปรับปรุงเพื่อยกเลิกข้อบัญญัติท้องถิ่นเดิมและใช้บังคับข้อบัญญัติท้องถิ่นใหม่นี้แทน
  - ค. เป็นร่างข้อบัญญัติท้องถิ่นยกเลิกข้อบัญญัติท้องถิ่นเดิมและไม่ใช้บังคับข้อบัญญัติท้องถิ่นเรื่องนั้นอีกแล้ว

๔. พิจารณากำหนดโครงสร้างทั้งหมดและเนื้อหาสาระ

ผู้ร่างข้อบัญญัติท้องถิ่นต้องสร้างแบบร่างข้อบัญญัติท้องถิ่นตามหลักการที่ได้รับมา และรายละเอียดของเนื้อหาสาระโดยพิจารณาจากข้อมูลที่มีอยู่ทั้งหมด อย่างไรก็ตาม ข้อมูลที่มีอยู่นั้นอาจยังไม่ถูกต้องหรือสมบูรณ์ครบถ้วนก็อาจจะต้องหาเพิ่มเติม หรือในกรณีที่เนื้อหาสาระที่จะกำหนดเป็นเรื่องวิชาการหรือเทคนิคเฉพาะทางก็ควรขอข้อมูลหรือความเห็นจากผู้เชี่ยวชาญต่าง ๆ เพื่อประกอบการพิจารณาด้วยก็จะดีกว่าการค้นหาเอง

๕. ศึกษาเปรียบเทียบข้อบัญญัติท้องถิ่นในลักษณะเดียวกันเพื่อเป็นตัวอย่าง

ผู้ร่างข้อบัญญัติท้องถิ่นอาจนำข้อบัญญัติจากท้องถิ่นอื่นที่มีเนื้อหาสาระใกล้เคียงกับเรื่องที่กำลังจะยกยกร่างมาศึกษาเปรียบเทียบเพื่อเป็นต้นแบบในการยกยกร่างอาจจะช่วยทำให้ประหยัดเวลามากขึ้นก็ได้

๖. ถ้อยคำที่ใช้ในร่างข้อบัญญัติท้องถิ่นนั้นต้องมีความชัดเจน เป็นภาษาที่เข้าใจได้ง่าย โดยถูกต้องตามหลักภาษาไทย เพื่อให้ทุกคนเข้าใจได้

ผู้ร่างข้อบัญญัติท้องถิ่นอาจตรวจสอบความชัดเจนของเนื้อหาหรือข้อความที่เขียนโดยให้บุคคลอื่นที่ไม่เกี่ยวข้องกับการยกยกร่างข้อบัญญัติท้องถิ่นอ่านและวิจารณ์ร่างข้อบัญญัติท้องถิ่นนั้นว่ามีความเข้าใจถูกต้องตามความประสงค์ของผู้ร่างข้อบัญญัติท้องถิ่นหรือไม่

แบบร่างข้อบัญญัติท้องถิ่น

โครงสร้างและรูปแบบของร่างข้อบัญญัติท้องถิ่น

โครงสร้างและรูปแบบของร่างข้อบัญญัติท้องถิ่นอาจมีได้ ๓ ลักษณะ คือ

๑. แบบร่างข้อบัญญัติท้องถิ่นฉบับแรก

๑.๑ เพื่อตราข้อบัญญัติท้องถิ่นขึ้นใช้บังคับใหม่ครั้งแรก

๑.๒ เพื่อยกเลิกข้อบัญญัติท้องถิ่นเดิมแล้วปรับปรุงเป็นข้อบัญญัติท้องถิ่นใหม่ทั้งฉบับ

๒. แบบร่างข้อบัญญัติท้องถิ่นแก้ไขเพิ่มเติม

เพื่อแก้ไขเพิ่มเติมหรือยกเลิกความในบทบัญญัติต่าง ๆ ของข้อบัญญัติท้องถิ่นเดิม

๓. แบบร่างข้อบัญญัติท้องถิ่นยกเลิก

เพื่อยกเลิกข้อบัญญัติท้องถิ่นที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบัน โดยไม่มีการปรับปรุงเป็นข้อบัญญัติท้องถิ่นใหม่มาใช้บังคับแทน

กรอบการกำหนดบทบัญญัติ

ประเด็นหลักที่สมควรกำหนดเป็นบทบัญญัติในร่างข้อบัญญัติท้องถิ่นมี ๑๒ ส่วน คือ

๑. บันทึกหลักการและเหตุผล

๒. ชื่อร่างข้อบัญญัติท้องถิ่น

๓. คำปรารภ

๔. บทอาศัยอำนาจและบทบัญญัติจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลตามรัฐธรรมนูญ

๕. วันใช้บังคับข้อบัญญัติท้องถิ่น

๖. บทยกเลิกกฎหมาย

๗. บทนิยาม

๘. บทรักษาการ

๙. บทบังคับ (การแบ่งหมวดหมู่เนื้อหาสาระที่กำหนดใช้บังคับ)

๑๐. สภาพบังคับ

๑๑. บทเฉพาะกาล

๑๒. บัญชีท้ายข้อบัญญัติท้องถิ่น

ทั้งนี้ โดยมีการจัดเรียงลำดับบทบัญญัติในโครงสร้างทั่วไปของร่างข้อบัญญัติท้องถิ่นในรูปแบบดังต่อไปนี้

เอกสารส่วนที่ ๒ ตัวร่างข้อบัญญัติท้องถิ่น

<p style="text-align: center;">ร่าง ...(ระบุชื่อข้อบัญญัติท้องถิ่น)... ..... พ.ศ. ...</p>	<p>๒. ชื่อร่างข้อบัญญัติท้องถิ่น</p>
<p>โดยที่เป็นการสมควร.....</p>	<p>๓. คำปรารภ</p>
<p>อาศัยอำนาจ..... .....อันเป็นพระราชบัญญัติ ที่มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา...ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยบัญญัติให้กระทำได้ โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย</p>	<p>๔. บทอาศัยอำนาจและ บทบัญญัติจำกัดสิทธิและ เสรีภาพของบุคคลตาม รัฐธรรมนูญ</p>
<p>ข้อ ๑ ข้อบัญญัตินี้เรียกว่า “ข้อบัญญัติ...(ระบุชื่อร่างข้อบัญญัติ ท้องถิ่น)... พ.ศ. ...”</p>	
<p>ข้อ ๒ ข้อบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับในเขต.....ตั้งแต่.....เป็นต้นไป</p>	<p>๕. วันใช้บังคับ</p>
<p>ข้อ ๓ ให้ยกเลิก (๑) ..... (๒) .....</p>	<p>๖. บทยกเลิก</p>
<p>ข้อ ๔ ในข้อบัญญัตินี้ “.....” หมายความว่า ..... “.....” ให้หมายความรวมถึง..... “.....” แต่ไม่หมายความรวมถึง.....</p>	<p>๗. บทนิยาม</p>
<p>ข้อ ๕ ให้... (หัวหน้าผู้บริหารท้องถิ่น)... รักษาการให้เป็นไปตาม ข้อบัญญัตินี้...</p>	<p>๘. บทรักษาการ</p>

หมวด ๑ ..... ส่วนที่ ๑ ..... _____	๙. บทบังคับ (การแบ่งหมวดหมู่เนื้อหาสาระที่กำหนดใช้บังคับ)
ข้อ ๖	(เนื้อหาสาระที่กำหนดใช้บังคับ)
ข้อ ๗	(เนื้อหาสาระที่กำหนดใช้บังคับ)
ส่วนที่ ๒	
ข้อ ๘	(เนื้อหาสาระที่กำหนดใช้บังคับ)
ข้อ ๙	(เนื้อหาสาระที่กำหนดใช้บังคับ)
หมวด... บทกำหนดโทษ _____	
ข้อ ๑๐	๑๐. สภาพบังคับ
หมวด... บทเฉพาะกาล _____	
ข้อ ๑๑	๑๑. บทเฉพาะกาล
ประกาศใช้ ณ วันที่ ..... ลงชื่อ..... ...(หัวหน้าผู้บริหารท้องถิ่น)...	

เอกสารส่วนที่ ๓ บัญชีและตารางทำยข้อบัญญัติท้องถิ่น

<p style="text-align: center;">บัญชีทำย...(ระบุชื่อข้อบัญญัติท้องถิ่น)...</p> <p style="text-align: center;">_____</p> <p>๑. .... บาท</p> <p>๒. .... บาท</p> <p>๓. .... บาท</p> <p>๔. .... บาท</p> <p>๕. .... บาท</p>	<p>๑๒. บัญชีทำยข้อบัญญัติท้องถิ่น</p>
--	---------------------------------------

ส่วนที่ ๑

บันทึกหลักการและเหตุผล

ความมุ่งหมายของบันทึกหลักการและเหตุผล

๑. ความมุ่งหมายของบันทึกหลักการ

เพื่อเป็นข้อผูกมัดและให้ผู้พิจารณาร่างข้อบัญญัติท้องถิ่นทราบถึงขอบเขตในการมีหรือแก้ไขเพิ่มเติมข้อบัญญัติท้องถิ่นนั้น หรือยกเลิกข้อบัญญัติที่มีใช้บังคับอยู่ในปัจจุบัน

๒. ความมุ่งหมายในการมีบันทึกเหตุผล

เพื่อแสดงให้เห็นสาธารณชนทราบถึงเหตุผลหรือความจำเป็นที่จะต้องมีหรือแก้ไขเพิ่มเติมข้อบัญญัติท้องถิ่นนั้น และเป็นเครื่องมือประการหนึ่งในการพิจารณาตีความหรือค้นหาเจตนารมณ์ของกฎหมาย หรือเหตุผลในการยกเลิกข้อบัญญัติที่มีใช้บังคับอยู่ในปัจจุบัน

แบบของกฎหมาย

๑. แบบของบันทึกหลักการ

(๑) กรณีที่เป็นร่างข้อบัญญัติท้องถิ่นฉบับแรก

๑) กรณีที่เป็นร่างข้อบัญญัติท้องถิ่นฉบับใหม่*

กรณีนี้จะใช้ถ้อยคำว่า “*ให้มีข้อบัญญัติ*” ว่าด้วย...(ระบุชื่อข้อบัญญัติท้องถิ่น)...

โดยไม่ต้องระบุสาระสำคัญเป็นหัวข้อที่มีการกำหนดในร่างข้อบัญญัติแต่อย่างใด

หลักการ

ให้มีข้อบัญญัติว่าด้วย...(ระบุชื่อข้อบัญญัติท้องถิ่น)...

* ได้แก่ กรณีที่ร่างข้อบัญญัติท้องถิ่นกำหนดเรื่องดังกล่าวขึ้นเป็นฉบับแรก โดยยังไม่เคยมีการตราข้อบัญญัติท้องถิ่นเรื่องนั้นมาก่อน

๒ กรณีที่เป็นองค์การบริหารส่วนตำบล องค์การบริหารส่วนจังหวัด เมืองพัทยา และกรุงเทพมหานคร จะใช้ชื่อว่า “ข้อบัญญัติ” แต่ถ้าเป็นเทศบาลก็ให้ใช้ชื่อว่า “เทศบัญญัติ”

ตัวอย่างเช่น

- ให้มีเทศบัญญัติว่าด้วยการจัดการมูลฝอยทั่วไป
- ให้มีข้อบัญญัติว่าด้วยการจัดการสิ่งปฏิกูล

๒) กรณีที่เป็นร่างข้อบัญญัติท้องถิ่นฉบับปรับปรุง

กรณีนี้จะใช้ถ้อยคำว่า “ปรับปรุงข้อบัญญัติว่าด้วย...(ระบุชื่อข้อบัญญัติท้องถิ่น)...” เพื่อสื่อให้เห็นว่าเป็นการนำข้อบัญญัติเดิมมาปรับปรุงขึ้นใหม่ โดยให้ยกเลิกข้อบัญญัติที่ใช้บังคับอยู่เดิมในเรื่องนั้นด้วย

หลักการ

ปรับปรุงข้อบัญญัติว่าด้วย...(ระบุชื่อข้อบัญญัติท้องถิ่น)...

ตัวอย่างเช่น

- ปรับปรุงเทศบัญญัติว่าด้วยการจัดการมูลฝอยทั่วไป
- ปรับปรุงข้อบัญญัติว่าด้วยการจัดการสิ่งปฏิกูล

(๒) กรณีที่เป็นร่างข้อบัญญัติท้องถิ่นฉบับแก้ไขเพิ่มเติม

๑) กรณีมีการแก้ไขเพิ่มเติมน้อย

กรณีนี้จะใช้ถ้อยคำว่า “แก้ไขเพิ่มเติม...(ระบุชื่อข้อบัญญัติท้องถิ่น)...เพื่อ...(ระบุเรื่องที่แก้ไขเพิ่มเติม)...(แก้ไขเพิ่มเติมข้อ...)” โดยระบุเรื่องที่จะแก้ไขเพิ่มเติม เพิ่ม หรือยกเลิก และตอนท้ายจะมีวงเล็บระบุชื่อที่ต้องการแก้ไขเพิ่มเติม เพิ่ม หรือยกเลิกไว้ด้วย

หลักการ

แก้ไขเพิ่มเติมข้อบัญญัติว่าด้วย...(ระบุชื่อข้อบัญญัติท้องถิ่น)... เพื่อ...(ระบุเรื่องที่แก้ไขเพิ่มเติม)...
(แก้ไขเพิ่มเติมข้อ...)

ตัวอย่างเช่น

- แก้ไขเพิ่มเติมเทศบัญญัติว่าด้วยการจัดการมูลฝอยทั่วไป เพื่อกำหนดให้มีการคัดแยกมูลฝอยจากแหล่งกำเนิด (แก้ไขเพิ่มเติมข้อ...)
- แก้ไขเพิ่มเติมข้อบัญญัติว่าด้วยการจัดการสิ่งปฏิกูล เพื่อเพิ่มอัตราค่าธรรมเนียมการกำจัดสิ่งปฏิกูล (แก้ไขเพิ่มเติมข้อ...)

๒) กรณีมีการแก้ไขเพิ่มเติมมาก

กรณีนี้จะใช้ถ้อยคำว่า “แก้ไขเพิ่มเติม...(ระบุชื่อข้อบัญญัติท้องถิ่น)...ดังต่อไปนี้

( )...(ระบุเรื่องที่ประสงค์จะแก้ไขเพิ่มเติม)...(แก้ไขเพิ่มเติมข้อ...)

( )...(ระบุเรื่องที่ประสงค์จะเพิ่ม)...(เพิ่มข้อ...)

( )...(ระบุเรื่องที่ประสงค์จะยกเลิก)...(ยกเลิกข้อ...)”

หลักการ

แก้ไขเพิ่มเติม...(ระบุชื่อข้อบัญญัติท้องถิ่น)...ดังต่อไปนี้

( )...(ระบุเรื่องที่ประสงค์จะแก้ไขเพิ่มเติม)...(แก้ไขเพิ่มเติมข้อ...)

( )...(ระบุเรื่องที่ประสงค์จะเพิ่ม)...(เพิ่มข้อ...)

( )...(ระบุเรื่องที่ประสงค์จะยกเลิก)...(ยกเลิกข้อ...)

ตัวอย่างเช่น

- แก้ไขเพิ่มเติมเทศบัญญัติว่าด้วยการจัดการมูลฝอยทั่วไป ดังต่อไปนี้
  - (๑) กำหนดให้มีการคัดแยกมูลฝอยจากแหล่งกำเนิด (เพิ่มเติมข้อ...)
  - (๒) กำหนดอัตราค่าธรรมเนียมการให้บริการกำจัดมูลฝอยทั่วไป (เพิ่มเติมข้อ... และบัญญัติอัตราค่าธรรมเนียมท้ายเทศบัญญัติ)
  - (๓) แก้ไขเพิ่มเติมอัตราค่าธรรมเนียมการให้บริการขนมูลฝอยทั่วไป (แก้ไขเพิ่มเติมบัญญัติอัตราค่าธรรมเนียมท้ายเทศบัญญัติ)

(๓) กรณีที่เป็นร่างข้อบัญญัติท้องถิ่นฉบับยกเลิก

๑) กรณีที่ยกเลิกข้อบัญญัติท้องถิ่นฉบับเดียว

กรณีนี้จะใช้ถ้อยคำว่า “ยกเลิก...(ระบุชื่อข้อบัญญัติท้องถิ่น)...”

หลักการ

ยกเลิก...(ระบุชื่อข้อบัญญัติท้องถิ่น)...

ตัวอย่างเช่น

- ยกเลิกเทศบัญญัติกำหนดเขตควบคุมการเลี้ยงและปล่อยสัตว์ พ.ศ. ๒๕๔๕

๒) กรณีที่ยกเลิกข้อบัญญัติท้องถิ่นฉบับเดียวแต่มีฉบับแก้ไขเพิ่มเติม

กรณีนี้จะใช้ถ้อยคำว่า “ยกเลิกข้อบัญญัติว่าด้วย...(ระบุชื่อข้อบัญญัติท้องถิ่น)...”

หลักการ

ยกเลิกข้อบัญญัติว่าด้วย...(ระบุชื่อข้อบัญญัติท้องถิ่น)...

ตัวอย่างเช่น

- ยกเลิกเทศบัญญัติว่าด้วยการควบคุมกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ^๓

๓) กรณีที่ยกเลิกข้อบัญญัติท้องถิ่นหลายฉบับ

กรณีนี้จะใช้ถ้อยคำว่า “ยกเลิก...(ระบุชื่อข้อบัญญัติท้องถิ่น)...(ระบุชื่อข้อบัญญัติท้องถิ่น)... และ...(ระบุชื่อข้อบัญญัติท้องถิ่น)...”

หลักการ

ยกเลิก...(ระบุชื่อข้อบัญญัติท้องถิ่น)...(ระบุชื่อข้อบัญญัติท้องถิ่น)... และ...(ระบุชื่อข้อบัญญัติท้องถิ่น)...

^๓ เป็นตัวอย่างกรณีที่มีเทศบัญญัติควบคุมกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ และมีการแก้ไขเพิ่มเติมอีกหลายฉบับ

ตัวอย่างเช่น

- ยกเลิกเทศบัญญัติการจัดการมูลฝอยทั่วไป พ.ศ. ๒๕๔๕ เทศบัญญัติการจัดการสิ่งปฏิกูล พ.ศ. ๒๕๔๕ และเทศบัญญัติว่าด้วยการควบคุมกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ

๒. แบบบันทึกเหตุผล

การเขียนบันทึกเหตุผลในข้อบัญญัติท้องถิ่น ทั้งในกรณีเป็นข้อบัญญัติใหม่ ข้อบัญญัติฉบับแก้ไขเพิ่มเติม หรือข้อบัญญัติฉบับยกเลิก มีแนวทางในการปฏิบัติเป็นอย่างเดียวกัน คือ ต้องเขียนบรรยายเหตุผลของการมีข้อบัญญัติ การปรับปรุง การแก้ไขเพิ่มเติม หรือการยกเลิกดังกล่าว เพื่ออธิบายให้ผู้อ่านสามารถเข้าใจว่าเหตุใดที่ต้องมีการตราข้อบัญญัติท้องถิ่นดังกล่าวไว้บังคับ ส่วนเนื้อความในการบรรยายเหตุผลนั้นจะสั้นหรือยาว จะเป็นวรรคเดียว หรือแยกเขียนเป็นเรื่อง ๆ ก็แล้วแต่ความเหมาะสม โดยมีรูปแบบโดยทั่วไปดังนี้

เนื่องจาก/โดยที่.....

จึงจำเป็นต้องตราข้อบัญญัตินี้

แนวทางในการเขียนบันทึกเหตุผล

๑) อธิบายให้สามารถเข้าใจได้ว่าร่างข้อบัญญัติท้องถิ่นดังกล่าวมีขึ้นเพื่อวัตถุประสงค์ใด หรือเพราะเหตุใด โดยเขียนให้เป็นรูปธรรมให้มากที่สุด เพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจชัดเจนถึงความจำเป็นและเหตุผลในการตราข้อบัญญัตินั้น ๆ

๒) อธิบายให้ทราบถึงสาระสำคัญของร่างข้อบัญญัติท้องถิ่น ในกรณีเป็นร่างฉบับแก้ไขเพิ่มเติม หรือปรับปรุง ต้องอธิบายให้ทราบว่ามีการแก้ไขเพิ่มเติม หรือปรับปรุง ในประเด็นสำคัญที่แตกต่างไปจากเดิมอย่างไร

๓) มีเนื้อความกระชับ ชัดเจน เข้าใจง่าย

ลักษณะเนื้อหาของบันทึกเหตุผล

(๑) กรณีที่เป็นร่างข้อบัญญัติท้องถิ่นฉบับแรก

๑) กรณีที่เป็นร่างข้อบัญญัติท้องถิ่นฉบับใหม่

เนื้อหาจะเป็นการเสนอข้อเท็จจริงเกี่ยวกับความจำเป็นและเหตุผลที่ต้องมีการตราข้อบัญญัติท้องถิ่นนั้น ๆ ขึ้น

ตัวอย่างเช่น

- โดยที่การจัดการมูลฝอยทั่วไปที่ไม่ถูกต้องด้วยสัญลักษณ์อาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพของประชาชน การจัดการมูลฝอยทั่วไปที่เหมาะสมและถูกสัญลักษณ์จะควบคุมและป้องกันไม่ให้เกิดการแพร่กระจายของโรคและไม่ก่อให้เกิดเหตุเดือดร้อนรำคาญต่อประชาชน และไม่ก่อให้เกิดมลพิษต่อสิ่งแวดล้อมอีกด้วย ซึ่งการจัดการมูลฝอยทั่วไปมีขั้นตอนการดำเนินการหลายขั้นตอนตั้งแต่การเก็บขน และกำจัด สมควรกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และมาตรการเกี่ยวกับสัญลักษณ์ในการจัดการมูลฝอยทั่วไป หลักเกณฑ์การอนุญาตให้บุคคลใดเป็นผู้ดำเนินการรับทำการเก็บ ขน หรือกำจัดมูลฝอยทั่วไปโดยทำเป็นธุรกิจหรือโดยได้รับประโยชน์ตอบแทนด้วยการคิดค่าบริการ และอัตราค่าธรรมเนียมการให้บริการเก็บขน หรือกำจัดมูลฝอยทั่วไปของราชการส่วนท้องถิ่นและอัตราค่าธรรมเนียมการออกใบอนุญาตให้บุคคลใดเป็นผู้ดำเนินการรับทำการเก็บ ขน หรือกำจัดมูลฝอยทั่วไปโดยทำเป็นธุรกิจหรือโดยได้รับประโยชน์ตอบแทนด้วยการคิดค่าบริการ จึงตราเทศบัญญัตินี้

๒) กรณีที่เป็นร่างข้อบัญญัติท้องถิ่นฉบับปรับปรุง

เนื้อหาจะเป็นการเสนอข้อเท็จจริงว่าข้อบัญญัติที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบันมีความไม่เหมาะสมอย่างไรจึงจำเป็นต้องปรับปรุงข้อบัญญัติท้องถิ่นนั้น

ตัวอย่างเช่น

- เนื่องจากเทศบัญญัติควบคุมสถานที่จำหน่ายอาหาร พ.ศ. ๒๕๔๐ ได้ใช้บังคับมาเป็นระยะเวลาอันยาวนานและมีหลักเกณฑ์ในการควบคุมสถานที่จำหน่ายอาหารที่ไม่เหมาะสมกับการดำเนินการในปัจจุบัน ทั้งในขั้นตอนการปรุงประกอบอาหารและขั้นตอนการจำหน่ายอาหาร ประกอบกับรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขได้มีการออกกฎกระทรวงสัญลักษณ์ของสถานที่จำหน่ายอาหาร พ.ศ. ๒๕๖๐ มีผลให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่าง ๆ จะต้องปรับปรุงหลักเกณฑ์ในการควบคุมสถานที่จำหน่ายอาหารในเขตท้องถิ่นให้สอดคล้องกับกฎกระทรวงดังกล่าว จึงจำเป็นต้องตราเทศบัญญัตินี้

(๒) กรณีที่เป็นร่างข้อบัญญัติท้องถิ่นฉบับแก้ไขเพิ่มเติม

เนื้อหาจะเป็นการเสนอข้อเท็จจริงว่าข้อบัญญัติที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบันมีข้อบกพร่องอย่างไรจึงจำเป็นต้องแก้ไขเพิ่มเติมข้อบัญญัติท้องถิ่นนั้น

ตัวอย่างเช่น

- เนื่องจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขได้มีการออกกฎกระทรวงว่าด้วยสัญลักษณ์ของตลาด พ.ศ. ๒๕๕๑ ซึ่งมีผลใช้บังคับในเขตเทศบาลด้วย ดังนั้นเทศบาลจะต้องแก้ไขเพิ่มเติมหลักเกณฑ์ในการควบคุมตลาดในเขตท้องถิ่นบางประการให้สอดคล้องกับกฎกระทรวงดังกล่าว จึงจำเป็นต้องตราเทศบัญญัตินี้

(๓) กรณีที่เป็นร่างข้อบัญญัติท้องถิ่นฉบับยกเลิก

เนื้อหาจะอธิบายให้ทราบว่าข้อบัญญัติท้องถิ่นที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบันมีข้อเสียอย่างไร หรือมีเหตุผลใดที่มีผลให้ไม่มีความจำเป็นต้องมีข้อบัญญัติท้องถิ่นที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบันอีกต่อไป จึงมีความจำเป็นต้องยกเลิกข้อบัญญัติท้องถิ่นนั้น

ตัวอย่างเช่น

- เนื่องจากพื้นที่ในเขตเทศบาล.....ได้ถูกกำหนดให้เป็นพื้นที่สีขาวมีกรอบและเส้นทะแยง สีเขียวตามความในกฎกระทรวงให้ใช้บังคับผังเมืองรวมจังหวัด.....พ.ศ. ๒๕๕๘ ซึ่งเป็นที่ดินประเภท อนุรักษ์ชนบทและเกษตรกรรม ให้ใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อเกษตรกรรมหรือเกี่ยวข้องกับเกษตรกรรม การอยู่อาศัย พาณิชยกรรม สถาบันการศึกษา สถาบันศาสนา สถาบันราชการ การสาธารณสุข โภค และสาธารณสุข และการอนุรักษ์ และรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม หรือสาธารณสุขประโยชน์ และที่ดิน ประเภทนี้ห้ามประกอบกิจการซื้อขายหรือเก็บเช่าอย่างเด็ดขาด เพื่อให้สามารถใช้บังคับกฎหมายได้ ตามวัตถุประสงค์ตามกฎกระทรวงให้ใช้บังคับผังเมืองรวมจังหวัด.....พ.ศ. ๒๕๕๘ ทำให้ไม่มีความจำเป็นต้องมีเทศบัญญัติควบคุมกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพประเภทการสะสมวัสดุหรือสิ่งของที่ชำรุด ใช้งานแล้วหรือเหลือใช้ อีกต่อไป และสมควรยกเลิกเทศบัญญัติควบคุมกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ เรื่อง การสะสมวัสดุหรือสิ่งของที่ชำรุด ใช้งานแล้วหรือเหลือใช้ พ.ศ. ๒๕๕๐ จึงจำเป็นต้องตราเทศบัญญัตินี้

ส่วนที่ ๒

ชื่อร่างข้อบัญญัติท้องถิ่น

หลักการ

- ร่างข้อบัญญัติท้องถิ่นทุกระดับต้องมีชื่อเพื่อให้ทราบถึงเรื่อง สำคัญ และขอบเขตในการใช้ร่างข้อบัญญัติท้องถิ่นนั้น
- ตามแบบกฎหมายของไทย ชื่อร่างข้อบัญญัติท้องถิ่นจะปรากฏอยู่ ๒ แห่ง คือ
  - ๑) ในส่วนหัวเรื่อง
  - ๒) ในร่างข้อ ๑

ชื่อข้อบัญญัติท้องถิ่น

มี ๕ ประเภท ได้แก่

๑) องค์การบริหารส่วนตำบล	เรียกว่า	“ข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบล”
๒) เทศบาล	เรียกว่า	“เทศบัญญัติ”
๓) องค์การบริหารส่วนจังหวัด	เรียกว่า	“ข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด”
๔) เมืองพัทยา	เรียกว่า	“ข้อบัญญัติเมืองพัทยา”
๕) กรุงเทพมหานคร	เรียกว่า	“ข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร”

แบบของกฎหมาย

- (๑) รูปแบบการกำหนดชื่อในส่วนหัว
  - ๑) กรณีที่เป็นร่างข้อบัญญัติท้องถิ่นฉบับแรก

ร่าง
...(ระบุชื่อข้อบัญญัติท้องถิ่น)...

.....
พ.ศ. ...

ตัวอย่างเช่น

ร่าง
เทศบัญญัติเทศบาลตำบล ก.
การจัดการมูลฝอยทั่วไป
พ.ศ. ...

---

๒) กรณีที่เป็นร่างข้อบัญญัติท้องถิ่นฉบับแก้ไขเพิ่มเติม

ร่าง
...(ระบุชื่อข้อบัญญัติท้องถิ่น)...
..... (ฉบับที่...)
พ.ศ. ...

ตัวอย่างเช่น

ร่าง
เทศบัญญัติเทศบาลตำบล ก.
การจัดการมูลฝอยทั่วไป (ฉบับที่ ๒)
พ.ศ. ...

- ๓) กรณีที่เป็นร่างข้อบัญญัติท้องถิ่นฉบับยกเลิก
(ก) กรณีที่ยกเลิกข้อบัญญัติท้องถิ่นฉบับเดียว

ร่าง
...(ระบุชื่อข้อบัญญัติท้องถิ่น)...
ยกเลิก...(ระบุชื่อข้อบัญญัติท้องถิ่นที่จะยกเลิก)...
พ.ศ. ...

ตัวอย่างเช่น

ร่าง
เทศบัญญัติเทศบาลตำบล ก.
ยกเลิกเทศบัญญัติเทศบาลตำบล ก. การจัดการมูลฝอยทั่วไป พ.ศ. ๒๕๕๑
พ.ศ. ...

- (ข) กรณีที่ยกเลิกข้อบัญญัติท้องถิ่นหลายฉบับ

ร่าง
...(ระบุชื่อข้อบัญญัติท้องถิ่น)...
ยกเลิก...(ระบุชื่อข้อบัญญัติท้องถิ่นที่จะยกเลิก)... ...(ระบุชื่อข้อบัญญัติท้องถิ่นที่จะยกเลิก)...
และ...(ระบุชื่อข้อบัญญัติท้องถิ่นที่จะยกเลิก)...
พ.ศ. ...

ตัวอย่างเช่น

ร่าง
เทศบัญญัติเทศบาลตำบล ก.
ยกเลิกเทศบัญญัติเทศบาลตำบล ก. การจัดการมูลฝอยทั่วไป พ.ศ. ๒๕๕๑
เทศบัญญัติเทศบาลตำบล ก. การจัดการสิ่งปฏิกูล พ.ศ. ๒๕๕๑
และเทศบัญญัติเทศบาลตำบล ก. ควบคุมสถานประกอบกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ พ.ศ. ๒๕๕๕
พ.ศ. ...

---

(๒) รูปแบบการกำหนดชื่อในร่างข้อ ๑

ข้อ ๑ ข้อบัญญัตินี้เรียกว่า “...(ระบุชื่อข้อบัญญัติท้องถิ่น)..... พ.ศ. ...”

ตัวอย่างเช่น

- ข้อ ๑ เทศบัญญัตินี้เรียกว่า “เทศบัญญัติเทศบาลตำบล ก. .... พ.ศ. ...”

ส่วนที่ ๓ คำปรารภ

๑. ความมุ่งหมาย

เพื่อแจ้งให้ทราบว่าข้อบัญญัติท้องถิ่นที่ตราขึ้นใช้บังคับนั้นเป็นข้อบัญญัติใหม่ที่ไม่เคยมีการใช้บังคับมาก่อน หรือเป็นข้อบัญญัติที่ปรับปรุงข้อบัญญัติที่ใช้บังคับอยู่ หรือเป็นเพียงข้อบัญญัติที่แก้ไขเพิ่มเติมข้อบัญญัติที่ใช้บังคับอยู่ หรือเป็นข้อบัญญัติที่ยกเลิกข้อบัญญัติที่ใช้บังคับอยู่ โดยเริ่มด้วยถ้อยคำว่า “โดยที่เป็นการสมควร...”

๒. แบบกฎหมาย

คำปรารภจะกำหนดให้ทราบว่าสมควรให้มีข้อบัญญัติว่าด้วยเรื่องใด หรือแก้ไขเพิ่มเติมข้อบัญญัติว่าด้วยเรื่องใด หรือปรับปรุงข้อบัญญัติว่าด้วยเรื่องใด หรือยกเลิกกฎหมายว่าด้วยเรื่องใด

(๑) กรณีที่เป็นข้อบัญญัติท้องถิ่นฉบับแรก

๑.๑) กรณีที่เป็นร่างข้อบัญญัติท้องถิ่นฉบับใหม่

- จะใช้ถ้อยคำว่า “โดยที่เป็นการสมควรให้มีข้อบัญญัติว่าด้วย.....”

โดยที่เป็นการสมควรให้มีข้อบัญญัติว่าด้วย.....

ตัวอย่างเช่น

- โดยที่เป็นการสมควรให้มีข้อบัญญัติว่าด้วยการจัดการมูลฝอยทั่วไป

๑.๒) กรณีที่เป็นร่างข้อบัญญัติท้องถิ่นฉบับปรับปรุง

- จะใช้ถ้อยคำว่า “โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงข้อบัญญัติว่าด้วย.....”

โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงข้อบัญญัติว่าด้วย.....

ตัวอย่างเช่น

- โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงข้อบัญญัติว่าด้วยการจัดการมูลฝอยทั่วไป

(๒) กรณีที่เป็นข้อบัญญัติท้องถิ่นฉบับแก้ไขเพิ่มเติม

- จะใช้ถ้อยคำว่า “*โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมข้อบัญญัติว่าด้วย.....*”

โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมข้อบัญญัติว่าด้วย.....

ตัวอย่างเช่น

- โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมข้อบัญญัติว่าด้วยการจัดการมูลฝอยทั่วไป

(๓) กรณีที่เป็นข้อบัญญัติท้องถิ่นฉบับยกเลิก

- จะใช้ถ้อยคำว่า “*โดยที่เป็นการสมควรยกเลิกข้อบัญญัติว่าด้วย.....*”

โดยที่เป็นการสมควรยกเลิกข้อบัญญัติว่าด้วย.....

ตัวอย่างเช่น

- โดยที่เป็นการสมควรยกเลิกเทศบัญญัติเทศบาลตำบล ก. ว่าด้วยการจัดการมูลฝอยทั่วไป

ส่วนที่ ๔

บทอาศัยอำนาจและบทบัญญัติจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลตามรัฐธรรมนูญ

๑. จุดมุ่งหมาย

๑) เพื่อให้ทราบว่าการตราข้อบัญญัติท้องถิ่นฉบับนั้นอาศัยอำนาจตามกฎหมายแม่บทฉบับใด และมาตราใดบ้าง

๒) เพื่อให้ทราบข้อบัญญัติท้องถิ่นฉบับนั้นมีบทบัญญัติเป็นการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลตามบทบัญญัติมาตราใดของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย โดยคณะกรรมการกฤษฎีกา เห็นว่า “จะต้องอ้างเฉพาะมาตราในหมวดว่าด้วยสิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทย” เท่านั้น

๒. แบบกฎหมาย

ข้อบัญญัติท้องถิ่นเป็นกฎหมายระดับอนุบัญญัติซึ่งจะตรามาใช้บังคับได้จะต้องมีกฎหมายแม่บท (พระราชบัญญัติหรือกฎหมายในระดับเทียบเท่า) บัญญัติให้กระทำได้ ดังนั้น การยกร่างข้อบัญญัติท้องถิ่น จึงต้องเขียนข้อความที่กล่าวถึงการอาศัยอำนาจจากกฎหมายแม่บทไว้ด้วย

ลักษณะของข้อบัญญัติท้องถิ่นจะมีสาระที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายแม่บท ๒ รูปแบบ คือ

รูปแบบที่ ๑ ข้อบัญญัติท้องถิ่นตราขึ้นโดยอาศัยอำนาจตามกฎหมายจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นเท่านั้น (กล่าวคือ ทั้งในส่วนของกระบวนการและในส่วนของเนื้อหาสาระอ้างอิงอำนาจมาจากกฎหมายจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นฉบับเดียว)

รูปแบบที่ ๒ ข้อบัญญัติท้องถิ่นตราขึ้นโดยอาศัยอำนาจตามกฎหมายจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นและกฎหมายอื่นที่ให้อำนาจแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (กล่าวคือ ในส่วนของกระบวนการจะอ้างอิงอำนาจมาจากกฎหมายจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แต่ในส่วนของเนื้อหาสาระจะอ้างอิงอำนาจมาจากกฎหมายอื่นที่ให้อำนาจแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น)

แบบการเขียนบทอาศัยอำนาจ

รูปแบบที่ ๑ ข้อบัญญัติท้องถิ่นตราขึ้นโดยอาศัยอำนาจตามกฎหมายจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นเท่านั้น

- ใช้ถ้อยคำว่า “อาศัยอำนาจตามมาตรา ... มาตรา ... และมาตรา ... แห่ง...

(ชื่อกฎหมายจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น)...”

รูปแบบที่ ๒ ข้อบัญญัติท้องถิ่นตราขึ้นโดยอาศัยอำนาจตามกฎหมายจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นและกฎหมายอื่นที่ให้อำนาจแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

- ใช้ถ้อยคำว่า “อาศัยอำนาจตามมาตรา ... มาตรา ... และมาตรา ... แห่ง... (ชื่อกฎหมายจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น)... ประกอบมาตรา ... มาตรา ... และมาตรา ... แห่ง... (ชื่อกฎหมายอื่นที่ให้อำนาจแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น)...”

แบบการเขียนบทบัญญัติจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล

กรณีการตราพระราชบัญญัติ คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๒ เห็นชอบให้กำหนดแบบการเขียนบทบัญญัติจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลไว้ดังนี้

๑. กรณีพระราชบัญญัติฉบับแรกและพระราชบัญญัติฉบับแก้ไขเพิ่มเติม

“พระราชบัญญัตินี้มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา ... ประกอบกับมาตรา ... มาตรา ... และมาตรา ... ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยบัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย”

๒. กรณีพระราชบัญญัติยกเลิก

- ไม่ต้องมีบทจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลตามรัฐธรรมนูญ เนื่องจากไม่มีผลกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของบุคคล

สำหรับกรณีกฎหมายระดับอนุบัญญัติทั้งหมดที่อาศัยอำนาจตามกฎหมายแม่บท (พระราชบัญญัติ) ตราออกมาใช้บังคับอยู่ก่อนแล้วให้ใช้ได้ต่อไป โดยไม่ต้องแก้ไขบทบัญญัติในส่วนของบทอาศัยอำนาจแต่ประการใด แต่กรณีที่มีการแก้ไขเพิ่มเติมหรือมีการตราออกมาใช้บังคับใหม่จะต้องมีบทบัญญัติจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลด้วย ทั้งนี้ ให้ใช้ถ้อยคำตามแบบที่ใช้กับกฎหมายแม่บทฉบับนั้นโดยไม่ต้องคำนึงว่ากฎหมายอนุบัญญัตินั้นจะเกี่ยวข้องกับเรื่องใดบ้าง ดังนี้

(๑) กรณีที่เป็นข้อบัญญัติท้องถิ่นฉบับแรกและกรณีที่เป็นข้อบัญญัติท้องถิ่นฉบับแก้ไขเพิ่มเติม

รูปแบบที่ ๑ ข้อบัญญัติท้องถิ่นตราขึ้นโดยอาศัยอำนาจตามกฎหมายจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นฉบับเดียวเท่านั้น

อาศัยอำนาจตามมาตรา ... มาตรา ... และมาตรา ... แห่ง... (ชื่อกฎหมายจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น)... อันเป็นพระราชบัญญัติที่มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา ... ประกอบกับมาตรา ... มาตรา ... และมาตรา ... ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยบัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

รูปแบบที่ ๒ ข้อบัญญัติท้องถิ่นตราขึ้นโดยอาศัยอำนาจตามกฎหมายจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นและกฎหมายอื่นที่ให้อำนาจแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

อาศัยอำนาจตามมาตรา ... มาตรา ... และมาตรา ... แห่ง...(ชื่อกฎหมายจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น)... ประกอบมาตรา ... มาตรา ... และมาตรา ... แห่ง...(ชื่อกฎหมายอื่นให้อำนาจแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น)... อันเป็นพระราชบัญญัติที่มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา ... ประกอบกับมาตรา ... มาตรา ... และมาตรา ... ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยบัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

(๒) กรณีที่เป็นข้อบัญญัติท้องถิ่นฉบับยกเลิก

ไม่ต้องมีบทจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลตามรัฐธรรมนูญ เนื่องจากไม่มีผลกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของบุคคล

อาศัยอำนาจตามมาตรา ... มาตรา ... และมาตรา ... แห่ง...(ชื่อกฎหมายจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น)...

ส่วนที่ ๕

วันใช้บังคับข้อบัญญัติท้องถิ่น

๑. ความมุ่งหมาย

- ๑) เพื่อกำหนดสภาพบังคับของข้อบัญญัติท้องถิ่นว่ามีผลใช้บังคับตั้งแต่เมื่อใด
- ๒) เพื่อให้เจ้าหน้าที่หรือผู้ต้องถูกบังคับตามข้อบัญญัติท้องถิ่นมีเวลาแก้ไขหรือเตรียมความพร้อมด้านต่าง ๆ เช่น การออกประกาศ ระเบียบต่าง ๆ การจัดเตรียมสถานที่ เครื่องมือเครื่องใช้ การฝึกอบรมผู้ปฏิบัติงาน เป็นต้น

๒. แบบกฎหมาย

หลัก โดยทั่วไปวันใช้บังคับกฎหมายจะกำหนดให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป เพื่อให้ประชาชนหรือผู้อยู่ภายใต้บังคับแห่งกฎหมายได้รับทราบล่วงหน้าว่ากฎหมายจะใช้บังคับหลังจากวันประกาศกฎหมายโดยเปิดเผยในราชกิจจานุเบกษาแล้ว และถือได้ว่ามีความชัดเจนในระยะเวลาการใช้บังคับกฎหมาย โดยจะเริ่มต้นใช้บังคับกฎหมายตั้งแต่วันที่ ๐๐.๐๑ นาฬิกา เป็นต้นไป และให้กำหนดเป็น “วัน” เสมอ และเขียนเป็นตัวอักษรแทนตัวเลข

ข้อยกเว้น กรณีที่มีกฎหมายเฉพาะกำหนดให้มีการเผยแพร่หรือเปิดเผยด้วยวิธีการอย่างอื่น (มาตรา ๑๐^๔ แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐)

ข้อบัญญัติท้องถิ่นมีหลักเกณฑ์ที่กำหนดเกี่ยวกับวันใช้บังคับกฎหมายหลายรูปแบบดังนี้

(๑) องค์การบริหารส่วนตำบล

มาตรา ๗๑ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ กำหนดว่า “เมื่อสภาองค์การบริหารส่วนตำบลและนายอำเภอให้ความเห็นชอบร่างข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้นายองค์การบริหารส่วนตำบลลงชื่อและประกาศเป็นข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลต่อไป” บทบัญญัติดังกล่าวนี้ มีคำพิพากษาศาลปกครองกลางที่ ๔๑๖/๒๕๔๗ ได้มีคำวินิจฉัยว่า ...โดยในเรื่องการมีผลบังคับใช้ของข้อบัญญัติของท้องถิ่นดังกล่าว มาตรา ๗๑ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ กำหนดว่าร่างข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลที่ผ่านความเห็นชอบของสภาองค์การบริหารส่วนตำบลและนายอำเภอแล้ว ให้ประธานคณะกรรมการบริหารลงชื่อและประกาศเป็นข้อบัญญัติองค์การบริหาร

^๔ มาตรา ๑๐ บทบัญญัติมาตรา ๗ และมาตรา ๙ ไม่กระทบถึงข้อมูลข่าวสารของราชการที่มีกฎหมายเฉพาะกำหนดให้มีการเผยแพร่หรือเปิดเผย ด้วยวิธีการอย่างอื่น

ส่วนต่อไป โดยในข้อบัญญัติดังกล่าวได้กำหนดให้ใช้บังคับในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลนับแต่
วันถัดจากที่ได้ประกาศไว้โดยเปิดเผยที่สำนักงานแล้วเจ็ดวัน ซึ่งศาลเห็นว่าการออกข้อบัญญัติองค์การ
บริหารส่วนตำบลเป็นกรณีที่กฎหมายเฉพาะไม่ได้กำหนดการเผยแพร่หรือเปิดเผยด้วยวิธีการอื่นเอาไว้
และเมื่อข้อบัญญัติดังกล่าวมีลักษณะเป็นกฎที่มีผลเป็นการทั่วไปต่อเอกชนที่เกี่ยวข้อง จึงถือเป็นข้อมูล
ข่าวสารของราชการตามมาตรา ๗ วรรคหนึ่ง (๔) แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐
จึงต้องนำลงพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษา

ดังนั้น รูปแบบของการกำหนดวันใช้บังคับข้อบัญญัติท้องถิ่นจึงเป็นดังนี้

ข้อ ๒ ข้อบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล..... ตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศ
ในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป

(๒) เทศบาล

มาตรา ๖๓ แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ กำหนดว่า “นอกจากที่ได้มีกฎหมาย
บัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น เทศบัญญัตินั้นให้ใช้บังคับได้ เมื่อประกาศไว้โดยเปิดเผยที่สำนักงานเทศบาลแล้ว
เจ็ดวัน เว้นแต่ในกรณีฉุกเฉิน ถ้ามีความระบุนไว้ในเทศบัญญัตินั้นว่าให้ใช้บังคับทันที ก็ให้ใช้บังคับในวัน
ที่ได้ประกาศนั้น”

ดังนั้น รูปแบบของการกำหนดวันใช้บังคับข้อบัญญัติท้องถิ่นจึงเป็นดังนี้

ข้อ ๒ เทศบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับในเขตเทศบาล..... ตั้งแต่เมื่อได้ประกาศไว้โดยเปิดเผยที่
สำนักงานเทศบาลแล้วเจ็ดวัน

หรือ

ข้อ ๒ เทศบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับในเขตเทศบาล..... ตั้งแต่วันที่ได้ประกาศไว้โดยเปิดเผยที่
สำนักงานเทศบาล

(๓) องค์การบริหารส่วนจังหวัด

มาตรา ๕๖ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. ๒๕๔๐ กำหนดว่า “ให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดปิดประกาศข้อบัญญัติที่ประกาศใช้บังคับแล้วไว้ ณ ที่ทำการองค์การบริหารส่วนจังหวัดโดยเปิดเผยเพื่อให้ประชาชนเข้าตรวจดูได้”

ดังนั้น รูปแบบของการกำหนดวันใช้บังคับข้อบัญญัติท้องถิ่นจึงเป็นดังนี้

ข้อ ๒ ข้อบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับในเขตองค์การบริหารส่วนจังหวัด.....เมื่อได้ปิดประกาศไว้ ณ ที่ทำการองค์การบริหารส่วนจังหวัดโดยเปิดเผย

(๔) เมืองพัทยา

มาตรา ๗๘ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารเมืองพัทยา พ.ศ. ๒๕๔๒ กำหนดว่า “ข้อบัญญัตินั้นให้ประกาศไว้โดยเปิดเผย ณ ศาลว่าการเมืองพัทยาและให้มีผลใช้บังคับได้ ดังนี้

(๑) ถ้าเป็นข้อบัญญัติว่าด้วยงบประมาณรายจ่าย ให้มีผลใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศเป็นต้นไปหรือตามที่กำหนดไว้ในข้อบัญญัตินั้น

(๒) ถ้าเป็นข้อบัญญัติอื่น ให้มีผลใช้บังคับเมื่อพ้นเจ็ดวันนับแต่วันประกาศ เว้นแต่ข้อบัญญัตินั้นจะกำหนดไว้เป็นประการอื่น แต่ต้องไม่เร็วกว่าวันถัดจากวันประกาศ”

ดังนั้น รูปแบบของการกำหนดวันใช้บังคับข้อบัญญัติท้องถิ่นจึงเป็นดังนี้

ข้อ ๒ ข้อบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับในเขตเมืองพัทยาได้เมื่อพ้นเจ็ดวันนับแต่วันประกาศไว้ ณ ศาลว่าการเมืองพัทยา

หรือ

ข้อ ๒ ข้อบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับในเขตเมืองพัทยาได้เมื่อพ้น.....วัน (แต่ต้องไม่เร็วกว่าวันถัดจากวันประกาศ) นับแต่วันประกาศไว้ ณ ศาลว่าการเมืองพัทยา

(๕) กรุงเทพมหานคร

มาตรา ๑๐๐ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. ๒๕๒๘ กำหนดว่า “เมื่อสภากรุงเทพมหานครได้พิจารณาร่างข้อบัญญัติกรุงเทพมหานครและลงมติเห็นชอบแล้ว ให้ประธานสภากรุงเทพมหานครส่งให้ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่ สภากรุงเทพมหานครมีมติเห็นชอบ และให้ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครลงนามในร่างข้อบัญญัติ กรุงเทพมหานครที่ผ่านความเห็นชอบของสภากรุงเทพมหานครแล้วประกาศในราชกิจจานุเบกษา เพื่อใช้ บังคับเป็นกฎหมายภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับร่างข้อบัญญัติจากประธานสภากรุงเทพมหานคร” ดังนั้น รูปแบบของการกำหนดวันใช้บังคับข้อบัญญัติท้องถิ่นจึงเป็นดังนี้

ข้อ ๒ ข้อบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับในเขตกรุงเทพมหานครนับแต่วันถัดจากวันประกาศ ในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ส่วนที่ ๒ บทยกเลิกกฎหมาย

๑. ความมุ่งหมาย

- ๑) เพื่อระบุว่ากฎหมายใดจะถูกยกเลิกไม่ใช้บังคับอีกต่อไป
- ๒) ในกรณีการปรับปรุงกฎหมายอันเป็นการให้มีกฎหมายใหม่แทนที่กฎหมายเดิมก็ต้องมีการบัญญัติไว้เสมอว่าประสงคฺจะยกเลิกกฎหมายใดบ้าง
- ๓) กรณีการตรากฎหมายขึ้นใหม่ซึ่งยังไม่เคยมีกฎหมายใดบัญญัติรองรับมาก่อน แต่หากประสงคฺจะยกเลิกกฎหมายฉบับใดพร้อมด้วยในคราวเดียวกันก็อาจกำหนดให้มีบทยกเลิกได้

๒. แบบกฎหมาย

๒.๑) หลัก

- ๑) ต้องระบุชื่อกฎหมายที่จะยกเลิกให้ชัดเจนและครบถ้วนทุกฉบับ
- ๒) การยกเลิกกฎหมายระดับใดต้องยกเลิกด้วยกฎหมายระดับเดียวกัน ไม่ว่าจะยกเลิกทั้งฉบับหรือยกเลิกบางเรื่องก็ตาม
- ๓) ไม่ใช้วิธีการกำหนดบทยกเลิกกฎหมายที่ชัดหรือแย้งในลักษณะรูปแบบของบทกวาด (Sweeping Clause) ที่เรียกว่า “บทยกเลิกบทบัญญัติที่ชัดหรือแย้ง” เพราะจะมีปัญหาในการตีความและทำให้เกิดความไม่แน่นอนในการใช้บังคับกฎหมายซึ่งเป็นการไม่ถูกต้อง **ยกเว้น** กรณีที่กฎหมายใหม่มีฐานะเป็น “กฎหมายกลาง (Uniform Law)” ซึ่งถือเป็นความจำเป็นพิเศษ

๒.๒) ตำแหน่งของการเขียน

โดยปกติจะบัญญัติไว้ในข้อ ๓ เสมอ

๒.๓) รูปแบบของกฎหมาย

แบบที่ ๑ การยกเลิกข้อบัญญัติท้องถิ่นฉบับเดียว

ให้เขียนต่อเนื่องกันไปในบรรทัดเดียวกับคำว่า “ให้ยกเลิก” แล้วตามด้วยชื่อของข้อบัญญัตินั้น ๆ ซึ่งกรณีนี้ต้องมีข้อบัญญัติฉบับนั้นเพียงฉบับเดียวโดยไม่มีการแก้ไขเพิ่มเติมเป็นฉบับที่ ๒ ฉบับที่ ๓ ฉบับที่ ๔ เป็นต้น แต่อย่างไร

ข้อ ๓ ให้ยกเลิก...(ระบุชื่อข้อบัญญัติท้องถิ่น)...

ตัวอย่างเช่น

- ข้อ ๓ ให้ยกเลิกเทศบัญญัติเทศบาล...การจัดการมูลฝอยทั่วไป พ.ศ. ๒๕๔๕

แบบที่ ๒ การยกเลิกข้อบัญญัติท้องถิ่นหลายฉบับ (ซึ่งเป็นข้อบัญญัติในกลุ่มเดียวกัน)

เนื่องจากข้อบัญญัติที่จะยกเลิกนั้นได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมตามมาอีกหลายฉบับ เป็นฉบับที่ ๒ ฉบับที่ ๓ ฉบับที่ ๔ เป็นต้น ดังนั้น เมื่อประสงค์จะยกเลิกข้อบัญญัติฉบับนั้นแล้วก็ต้องยกเลิกข้อบัญญัติฉบับแก้ไขเพิ่มเติมด้วยโดยจัดเรียงไปตามลำดับของฉบับที่น้อยไปหาฉบับที่มากขึ้น โดยแยกเขียนเป็นแต่ละวงเล็บ ดังนั้น การเรียงลำดับก็จะเริ่มจากข้อบัญญัติซึ่งประกาศใช้บังคับเป็นฉบับที่หนึ่งแล้วตามด้วยฉบับที่แก้ไขเพิ่มเติมทุก ๆ ฉบับ

ข้อ ๓ ให้ยกเลิก

- (๑) ...(ระบุชื่อข้อบัญญัติท้องถิ่น)...
- (๒) ...(ระบุชื่อข้อบัญญัติท้องถิ่น)...(ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ...
- (๓) ...(ระบุชื่อข้อบัญญัติท้องถิ่น)...(ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ...

ตัวอย่างเช่น

- ข้อ ๓ ให้ยกเลิก
- (๑) เทศบัญญัติเทศบาล...การจัดการมูลฝอยทั่วไป พ.ศ. ๒๕๔๕
- (๒) เทศบัญญัติเทศบาล...การจัดการมูลฝอยทั่วไป (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๗
- (๓) เทศบัญญัติเทศบาล...การจัดการมูลฝอยทั่วไป (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๘

แบบที่ ๓ การยกเลิกข้อบัญญัติฉบับอื่น ๆ ซึ่งมีใช่เป็นข้อบัญญัติฉบับเดียวกัน

การยกเลิกข้อบัญญัติในรูปแบบนี้มีลักษณะเป็นการยกเลิกข้อบัญญัติที่มีเนื้อหาสาระคล้ายคลึงกันหรือใกล้เคียงกัน โดยสามารถยกเลิกข้อบัญญัติหลายฉบับได้ และในข้อบัญญัติดังกล่าวนั้น อาจจะมีการแก้ไขเพิ่มเติมผสมอยู่ด้วยก็สามารถยกเลิกได้ ซึ่งต้องจัดเรียงให้ชัดเจนและเหมาะสม โดยเริ่มต้นเรียงข้อบัญญัติที่จะยกเลิกจากข้อบัญญัติที่มีชื่ออย่างเดียวกันก่อน สำหรับข้อบัญญัติอื่นซึ่งเป็นคนละฉบับ

ก็ให้จัดเรียงในลำดับถัดไป โดยถือตามเวลาก่อนหรือหลังของการประกาศใช้เป็นกฎหมาย ทั้งนี้ หากข้อบัญญัติในแต่ละฉบับมีการแก้ไขเพิ่มเติมด้วยก็ต้องนำมารวมไว้ด้วยกันโดยเรียงตามลำดับภายในกลุ่มของข้อบัญญัติเดียวกันก่อนที่จะไปถึงข้อบัญญัติต่างกลุ่มที่เป็นข้อบัญญัติคนละฉบับกัน

ข้อ ๓ ให้ยกเลิก

- (๑) ... (ระบุชื่อข้อบัญญัติท้องถิ่น ๑) ...
- (๒) ... (ระบุชื่อข้อบัญญัติท้องถิ่น ๑) ... (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ...
- (๓) ... (ระบุชื่อข้อบัญญัติท้องถิ่น ๑) ... (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ...
- (๔) ... (ระบุชื่อข้อบัญญัติท้องถิ่น ๒) ...
- (๕) ... (ระบุชื่อข้อบัญญัติท้องถิ่น ๒) ... (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ...
- (๖) ... (ระบุชื่อข้อบัญญัติท้องถิ่น ๒) ... (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ...
- (๗) ... (ระบุชื่อข้อบัญญัติท้องถิ่น ๓) ...
- (๘) ... (ระบุชื่อข้อบัญญัติท้องถิ่น ๓) ... (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ...
- (๙) ... (ระบุชื่อข้อบัญญัติท้องถิ่น ๓) ... (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ...

ตัวอย่างเช่น

- ข้อ ๓ ให้ยกเลิก

- (๑) เทศบัญญัติควบคุมกิจการเลี้ยงสุกร พ.ศ. ๒๕๔๕
- (๒) เทศบัญญัติควบคุมกิจการเลี้ยงสุกร (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๗
- (๓) เทศบัญญัติควบคุมกิจการเลี้ยงสุกร (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๙
- (๔) เทศบัญญัติควบคุมกิจการเลี้ยงไก่ พ.ศ. ๒๕๔๗
- (๕) เทศบัญญัติควบคุมกิจการเลี้ยงไก่ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๘
- (๖) เทศบัญญัติควบคุมกิจการเลี้ยงไก่ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๙
- (๗) เทศบัญญัติควบคุมกิจการเลี้ยงสัตว์น้ำ พ.ศ. ๒๕๔๘
- (๘) เทศบัญญัติควบคุมกิจการเลี้ยงสัตว์น้ำ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๙
- (๙) เทศบัญญัติควบคุมกิจการเลี้ยงสัตว์น้ำ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๐

ส่วนที่ ๗ บทนิยาม

๑. ความมุ่งหมาย

บทนิยามไม่ใช่สิ่งจำเป็นที่จะต้องมีในกฎหมายหรือข้อบัญญัติท้องถิ่นทุกระดับเสมอไป

บทนิยามกำหนดขึ้นเพื่อความมุ่งหมายในการอธิบายความหมายของถ้อยคำหรือข้อความที่ใช้ในกฎหมายหรือข้อบัญญัติท้องถิ่น เนื่องจากการเขียนถ้อยคำในบทบัญญัติของกฎหมายหรือข้อบัญญัติท้องถิ่นนั้นอาจมีความหมายที่ไม่แน่นอนหรือมีความเข้าใจที่ไม่ตรงกันจึงต้องกำหนดบทนิยามขึ้นเพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ตรงกัน นอกจากนี้ ยังอาจใช้บทนิยามเป็นเทคนิคในการย่อข้อความในร่างกฎหมายหรือข้อบัญญัติท้องถิ่นให้สั้นลงเพื่อจะได้ไม่ต้องเขียนถ้อยคำให้ยาวเกินไปก็ได้

ดังนั้น จึงพอสรุปได้ว่ากำหนดบทนิยามขึ้น เพื่อ

- (๑) กำหนดขอบเขตและความหมายของถ้อยคำให้ชัดเจนแน่นอน
- (๒) กำหนดขอบเขตและความหมายของถ้อยคำให้กว้างกว่าปกติทั่วไปที่เข้าใจ
- (๓) กำหนดขอบเขตและความหมายของถ้อยคำที่กว้างเกินไปให้มีขอบเขตที่แคบลง
- (๔) อธิบายศัพท์ทางเทคนิค หรือใช้แทนข้อความในกฎหมาย หรือย่อคำหรือข้อความในกฎหมายนั้น

๒. รูปแบบคำนิยาม

(๑) หลักเกณฑ์การกำหนดบทนิยาม

- ๑) ถ้าต้องการให้ความหมายโดยทั่วไปตามพจนานุกรมไม่ต้องกำหนดคำนิยาม
- ๒) กำหนดคำนิยามเพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ชัดเจนของถ้อยคำที่ใช้ในร่างข้อบัญญัติท้องถิ่นนั้นเพื่อไม่ให้เกิดข้อสงสัยหรือเปิดโอกาสให้มีการตีความ และต้องไม่กำหนดกว้างเกินไปจนไม่ทราบขอบเขตของบทนิยามนั้น ใช้ถ้อยคำที่ทำให้เกิดความเข้าใจที่ชัดเจน คำเรียบง่าย ไม่ฟุ่มเฟือย
- ๓) เมื่อมีการกำหนดคำนิยามแล้วความหมายของคำ ๆ นั้นจะต้องแปลตามกรอบที่กำหนดนั้น ไม่อาจแปลความตามทางศีลธรรม วัฒนธรรมของประชาชน หรือตามความก้าวหน้าในทางเทคโนโลยี เพื่อขยายความหรือจำกัดความได้
- ๔) หลีกเลี่ยงการกำหนดบทนิยามโดยให้ขึ้นอยู่กับการออกกฎหมายลำดับรอง เพราะผู้ใช้กฎหมายจะไม่ทราบหลักเกณฑ์ว่าจะต้องอยู่ภายใต้บังคับของกฎหมายนั้นเมื่อใด เว้นแต่เป็นลักษณะการขยายเพิ่มเติมกลุ่มเป้าหมายซึ่งได้กำหนดหลักการไว้ในบทนิยามนั้นแล้ว
- ๕) เมื่อใช้คำใดเป็นบทนิยามแล้วต้องแปลความและใช้ให้เหมือนกันทั้งหมดในกฎหมายหรือข้อบัญญัตินั้น
- ๖) ไม่กำหนดคำนิยามเป็นบทบังคับในกฎหมายหรือข้อบัญญัติท้องถิ่น

๗) หลีกเลี่ยงการกำหนดคำนิยามที่ขัดแย้งกับความหมายธรรมดาเพราะจะขัดแย้งกับความเข้าใจของบุคคลโดยทั่วไป แต่จำเป็นต้องกำหนดให้กว้างกว่าความหมายโดยปกติก็ให้กำหนดความหมายตามปกติไว้ในส่วนต้นเพื่อเป็นหลักก่อน แล้วจึงกำหนดความหมายที่อยู่นอกเหนือจากความหมายปกติไว้ตอนท้าย

๘) การกำหนดบทนิยามที่เป็นศัพท์ทางเทคนิค เช่น ซอฟต์แวร์ เป็นต้น สามารถกำหนดได้ แต่จะต้องจำกัดขอบเขตความหมายไว้ตามที่กำหนดไว้เท่านั้น

๙) บทนิยามที่มุ่งหมายจะใช้เฉพาะกับบทบัญญัติบางข้อสามารถกำหนดไว้ในบทบัญญัติเฉพาะข้อนั้นได้ โดยกำหนดอยู่ในวรรคท้ายต่อจากสาระของข้อนั้น

๑๐) ในกรณีที่มีการแก้ไขเพิ่มเติมข้อบัญญัติท้องถิ่นและต้องการจะกำหนดบทนิยาม ต้องตรวจสอบว่ามีบทนิยามคำนั้นอยู่แล้วหรือไม่ ถ้ามีอยู่แล้วก็ต้องใช้ตามบทนิยามนั้น และถ้าแก้ไขเพิ่มเติมข้อบัญญัติแล้วทำให้บทนิยามคำใดไม่มีที่ใช้อีกแล้วก็ต้องยกเลิกบทนิยามคำนั้นเพื่อไม่ให้เกิดความสับสน

๑๑) การกำหนดบทนิยามโดยการอ้างบทนิยามตามกฎหมายอื่นนั้นสามารถกระทำได้ แต่หากกฎหมายที่อ้างถึงนั้นมีการแก้ไขเพิ่มเติมความหมายของบทนิยามก็จะเปลี่ยนแปลงไปด้วย ดังนั้นหากไม่ประสงค์จะให้เป็นอย่างนั้นต้องใช้วิธีลอกความหมายตามกฎหมายอื่นนั้นมาบัญญัติไว้ในบทนิยามในข้อบัญญัติท้องถิ่น

(๒) ตำแหน่งของบทนิยามทั่วไป

- บัญญัติไว้ต่อบทบทยกเลิก และก่อนที่จะเป็นเนื้อความที่เป็นบทบังคับของข้อบัญญัติท้องถิ่น

(๓) การใช้ถ้อยคำในการกำหนดขอบเขตความหมายของคำนิยาม

มี ๓ ลักษณะ คือ

๑) ใช้คำว่า “หมายความว่า” เมื่อต้องการกำหนดขอบเขตและความหมายของถ้อยคำให้ชัดเจนแน่นอน หรือการอธิบายศัพท์ทางเทคนิค หรือใช้แทนข้อความในกฎหมาย หรือย่อคำหรือข้อความในข้อบัญญัตินั้น

๒) ใช้คำว่า “ให้หมายความรวมถึง” เมื่อต้องการกำหนดขอบเขตและความหมายของถ้อยคำให้กว้างกว่าปกติทั่วไปที่เข้าใจ

๓) ใช้คำว่า “แต่ไม่หมายความรวมถึง” เมื่อต้องการกำหนดขอบเขตและความหมายของถ้อยคำที่กว้างเกินไปให้มีขอบเขตที่แคบลง

(๔) รูปแบบการเขียนคำนิยาม

(ก) กรณีเป็นบทนิยามในข้อบัญญัติท้องถิ่นฉบับแรก

ข้อ ... ในข้อบัญญัตินี้

“.....” หมายความว่า .....

ใช้ในกรณีที่ เป็นข้อบัญญัติท้องถิ่นฉบับแรก โดยรูปแบบการเขียนบทนิยามจะขึ้นต้นด้วย “ในข้อบัญญัตินี้” เพื่ออธิบายว่าความหมายของคำนิยามต่าง ๆ ที่ปรากฏอยู่ในข้อบัญญัติท้องถิ่นนั้น มีความหมายเฉพาะอย่างไร

อย่างไรก็ดี คำนิยามบางคำไม่ได้ประสงค์ที่จะใช้กับข้อบัญญัติท้องถิ่นทั้งฉบับ แต่จะใช้กับเฉพาะบางหมวดหรือบางส่วนของข้อบัญญัติท้องถิ่นก็ได้ ซึ่งตำแหน่งของคำนิยามในกรณีนี้ก็จะอยู่ที่ หมวดหรือส่วนนั้น ๆ และรูปแบบการเขียนก็จะแตกต่างกันไปตามความประสงค์ เช่น ใช้ถ้อยคำว่า “ในหมวดนี้” “ในส่วนนี้” เป็นต้น

ตัวอย่างเช่น

ข้อ ๓ ในเทศบัญญัตินี้

“การจัดการมูลฝอยทั่วไป” หมายความว่า กระบวนการดำเนินการตั้งแต่การเก็บ ขน และกำจัดมูลฝอยทั่วไป

(ข) กรณีเป็นการแก้ไขบทนิยามในข้อบัญญัติท้องถิ่นฉบับแก้ไขเพิ่มเติม

ในการแก้ไขคำนิยามในบทนิยามของข้อบัญญัติท้องถิ่นฉบับแก้ไขเพิ่มเติมนั้นจะต้องอ้างถึง ข้อบัญญัติท้องถิ่นเดิม แต่หากเคยมีการแก้ไขเพิ่มเติมมาแล้วก็ให้อ้างข้อบัญญัติท้องถิ่นที่แก้ไขเพิ่มเติม ครั้งสุดท้ายเพื่อให้ทราบว่าบทนิยามนั้นเคยมีการแก้ไขหรือไม่ ในกรณีที่มีการแก้ไขคำนิยามหลายคำ ติดต่อกันให้เขียนเรียงการยกเลิกคำนิยามติดต่อกันไป แต่ถ้าไม่ติดต่อกันก็ต้องแยกการเขียนแก้ไขเพิ่มเติม ในลักษณะเดียวกับการแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติในส่วนอื่น ๆ ที่ไม่ติดต่อกัน

๑) การแก้ไขบทนิยามทั้งข้อ

ข้อ ... ให้ยกเลิกความในข้อ ... ของ...(ระบุชื่อข้อบัญญัติท้องถิ่น)... และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

รูปแบบนี้ใช้กับกรณีที่เป็นกรยกเลิกบทนิยามหมดทั้งข้อ โดยจะเหมือนกับการแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติของข้อบัญญัติท้องถิ่นตามปกติ

ตัวอย่างเช่น

ข้อ ๓ ให้ยกเลิกความในข้อ ๓ ของเทศบัญญัติเทศบาลตำบล ก. .... พ.ศ. ๒๕๔๕ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“ข้อ ๓ ในเทศบัญญัตินี้

“การจัดการมูลฝอยทั่วไป” หมายความว่า กระบวนการดำเนินการตั้งแต่การคัดแยก การเก็บ การขน การนำกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ และการกำจัดมูลฝอยทั่วไป”

๒) การแก้ไขบทนิยามคำเดียว

ข้อ ... ให้ยกเลิกความในบทนิยามคำว่า “.....” ในข้อ ... ของ...(ระบุชื่อข้อบัญญัติท้องถิ่น)... และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

รูปแบบนี้ใช้กับกรณีเป็นการแก้ไขบทนิยามคำเดียว และในกรณีที่เป็นคำนิยามที่มีการกำหนดเป็นวงเล็บไว้ก็จะต้องใส่วงเล็บข้อไว้ด้วยเพื่อจะได้สอดคล้องกับรูปแบบของบทนิยามเดิม

ตัวอย่างเช่น

ข้อ ๓ ให้ยกเลิกความในบทนิยามคำว่า “การจัดการมูลฝอยทั่วไป” ในข้อ ๓ ของเทศบัญญัติเทศบาลตำบล ก. .... พ.ศ. ๒๕๔๕ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน”

“การจัดการมูลฝอยทั่วไป” หมายความว่า กระบวนการดำเนินการตั้งแต่การคัดแยก การเก็บ การขน การนำกลับมาใช้ใหม่ และการกำจัดมูลฝอยทั่วไป”

๓) การแก้ไขบทนิยามหลายคำ

ข้อ ... ให้ยกเลิกความในบทนิยามคำว่า “.....” “.....” และ “.....” ในข้อ ... ของ...(ระบุชื่อข้อบัญญัติท้องถิ่น)... และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

รูปแบบนี้ใช้ในกรณีที่เป็นกรแก้ไขบทนิยามหลายคำนิยามที่อยู่ในตำแหน่งติดต่อกัน แต่ถ้าคำนิยามที่แก้ไขอยู่ในตำแหน่งที่ไม่ติดต่อกันจะต้องแยกการเขียนบทยกเลิกทำนองเดียวกับการแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติทั่วไป

ตัวอย่างเช่น

ข้อ ๓ ให้ยกเลิกความในบทนิยามคำว่า “การจัดการมูลฝอยทั่วไป” และ “มูลฝอยนำกลับมาใช้ใหม่” ในข้อ ๓ ของเทศบัญญัติเทศบาลตำบล ก. .... พ.ศ. ๒๕๔๕ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“การจัดการมูลฝอยทั่วไป” หมายความว่า กระบวนการดำเนินการตั้งแต่การคัดแยก การเก็บ การขน การนำกลับมาใช้ใหม่ และการกำจัดมูลฝอยทั่วไป

“มูลฝอยนำกลับมาใช้ใหม่” หมายความว่า มูลฝอยทั่วไปที่สามารถนำกลับมาใช้ใหม่ หรือนำมาผลิตเป็นผลิตภัณฑ์ใหม่ได้”

(ค) กรณีเป็นการเพิ่มเติมบทนิยามในข้อบัญญัติท้องถิ่นฉบับแก้ไขเพิ่มเติม

๑) การเพิ่มเติมบทนิยามทั้งข้อ

ข้อ ... ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นข้อ ... ของ...(ระบุชื่อข้อบัญญัติท้องถิ่น)...

รูปแบบนี้ใช้กับกรณีที่เป็นกรเพิ่มเติมบทนิยามทั้งข้อ

ตัวอย่างเช่น

ข้อ ๓ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นข้อ ๓ ของเทศบัญญัติเทศบาลตำบล ก. .... พ.ศ. ๒๕๔๕

“ข้อ ๓ ในเทศบัญญัตินี้

“การจัดการมูลฝอยทั่วไป” หมายความว่า กระบวนการดำเนินการตั้งแต่การคัดแยก การเก็บ การขน การนำกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ และการกำจัดมูลฝอยทั่วไป”

๒) การเพิ่มเติมคำนิยามที่ติดต่อกัน

ข้อ ... ให้เพิ่มบทนิยามคำว่า “.....” “.....” และ “.....” ระหว่างบทนิยามคำว่า “.....” และคำว่า “.....” ในข้อ ... ของ...(ระบุชื่อข้อบัญญัติท้องถิ่น)...

ในการเพิ่มเติมบทนิยามจะต้องกำหนดให้ชัดเจนว่าบทนิยามที่เพิ่มเติมขึ้นไปเพิ่มในส่วนใดของบทนิยาม โดยใช้รูปแบบข้างต้นมาปรับปรุงถ้อยคำให้สอดคล้องกัน กล่าวคือ ถ้าหากเพิ่มเติมเป็นคำสุดท้ายของข้อที่เป็นบทนิยามก็ควรใช้คำว่า “ให้เพิ่มบทนิยามคำว่า “.....” ต่อท้ายบทนิยามคำว่า “.....” ในข้อ ... หรือกรณีที่เป็นการเพิ่มเติมคำนิยามในอนุข้อย่อยของบทนิยามก็จะใช้คำว่า “ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็น (...) ของบทนิยามคำว่า “.....” ในข้อ ...

ตัวอย่างเช่น

ข้อ ๓ ให้เพิ่มบทนิยามคำว่า “มูลฝอยนำกลับมาใช้ใหม่” ระหว่างบทนิยามคำว่า “มูลฝอยทั่วไป” และคำว่า “มูลฝอยติดเชื้อ” ในข้อ ๓ ของเทศบัญญัติเทศบาลตำบล ก. .... พ.ศ. ๒๕๔๕

(ง) กรณีที่เป็นการยกเลิกบทนิยามในข้อบัญญัติท้องถิ่นฉบับแก้ไขเพิ่มเติมรูปแบบการยกเลิกบทนิยามมีเพียงแบบเดียว

ข้อ ... ให้ยกเลิกบทนิยามคำว่า “.....” ในข้อ ... ของ...(ระบุชื่อข้อบัญญัติท้องถิ่น)...

ส่วนที่ ๘ บทรักษาการ

๑. ความมุ่งหมาย

(๑) เพื่อให้มีเจ้าของเรื่องที่แน่นอน เป็นผู้รับผิดชอบการปฏิบัติการให้เป็นไปตามกฎหมาย เช่น การวางระเบียบการปฏิบัติ การเตรียมงบประมาณ การสั่งการให้เจ้าหน้าที่ปฏิบัติ เป็นต้น

(๒) เพื่อให้ประชาชนสามารถติดต่อกับทางราชการเกี่ยวกับการปฏิบัติตามกฎหมายนั้นได้อย่างถูกต้อง เพราะจะทราบหน่วยงานใดเป็นเจ้าของเรื่อง

๒. แบบกฎหมาย

(ก) หลักการ

๑) ข้อบัญญัติท้องถิ่นที่ตราขึ้นใช้บังคับใหม่โดยกำหนดให้เจ้าหน้าที่ต้องดำเนินการหรือปฏิบัติการใด ๆ เพื่อให้บรรลุไปตามวัตถุประสงค์ในการตราข้อบัญญัติท้องถิ่นจำเป็นต้องมีการกำหนดให้ผู้บริหารสูงสุดขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรับผิดชอบในการดำเนินการหรือปฏิบัติการดังกล่าวด้วย จึงต้องกำหนดบทรักษาการไว้

๒) ข้อบัญญัติท้องถิ่นที่ตราขึ้นเพื่อแก้ไขเพิ่มเติมข้อบัญญัติเดิม โดยหลักย่อมถือว่าบทบัญญัติที่แก้ไขเพิ่มเติมนั้นบัญญัติขึ้นมาแทนที่บทบัญญัติในข้อบัญญัติเดิมโดยอัตโนมัติ แต่ในกรณีที่ข้อบัญญัติท้องถิ่นที่แก้ไขเพิ่มเติมนั้นเองมีบทบัญญัติเป็นเอกเทศซึ่งกำหนดให้ฝ่ายบริหารต้องปฏิบัติการใด ๆ ด้วย ข้อบัญญัติท้องถิ่นฉบับแก้ไขเพิ่มเติมนั้นก็ต้องมีบทรักษาการด้วยเช่นกัน

๓) ข้อบัญญัติท้องถิ่นที่ตราขึ้นเพื่อยกเลิกข้อบัญญัติท้องถิ่นฉบับใดฉบับหนึ่ง ปกติไม่ต้องมีบทรักษาการ เพราะข้อบัญญัติท้องถิ่นในเรื่องนั้นเป็นอันใช้บังคับไม่ได้อีกต่อไปแล้ว เว้นแต่ในกรณีที่ข้อบัญญัติท้องถิ่นที่ยกเลิกนั้นกำหนดให้ฝ่ายบริหารต้องปฏิบัติการใด ๆ เพื่อผลแห่งการยกเลิกนั้น ข้อบัญญัติท้องถิ่นฉบับยกเลิกนั้นก็ต้องมีบทรักษาการด้วย

(ข) ตำแหน่งของบทรักษาการ

กรณีที่ ๑ ข้อบัญญัติท้องถิ่นฉบับนั้นมีการแบ่งหมวดหมู่

ให้กำหนดไว้ในบททั่วไป โดยอยู่ต่อจากบทนิยามและอยู่ก่อนการแบ่งหมวดหมู่

กรณีที่ ๒ ข้อบัญญัติท้องถิ่นฉบับนั้นไม่มีการแบ่งหมวดหมู่

ให้กำหนดไว้เป็นข้อสุดท้ายของข้อบัญญัติท้องถิ่น

(ค) รูปแบบของกฎหมาย

ข้อ ... ให้...(หัวหน้าผู้บริหารท้องถิ่น)...รักษาการให้เป็นไปตามข้อบัญญัตินี้... และให้มีอำนาจออกข้อบังคับ ประกาศ คำสั่ง เพื่อปฏิบัติการตามข้อบัญญัตินี้

ส่วนที่ ๙ บทบังคับ (การแบ่งหมวดหมู่เนื้อหาสาระที่กำหนดใช้บังคับ)

๑. ความมุ่งหมาย

กรณีการร่างข้อบัญญัติท้องถิ่นที่มีเนื้อหาค่อนข้างยาวและมีสาระหลายเรื่องนั้น ผู้ร่างข้อบัญญัติควรจะเขียนและจัดเรียงเนื้อหาสาระของข้อบัญญัติให้เป็นไปตามลำดับต่อเนื่องกันไปและสอดคล้องกันตามลำดับของเรื่องอย่างเป็นระบบ โดยต้องคำนึงด้วยว่าเหตุการณ์ใดเป็นเรื่องที่เหมาะสมเกิดขึ้นก่อนและเกิดขึ้นภายหลัง เพื่อให้ข้อบัญญัตินั้นอ่านแล้วไม่สับสนหรือวุ่นวายเสียเวลาในการอ่านและค้นหาเรื่องที่ต้องการทราบ

การแบ่งหมวดหมู่กฎหมายเป็นเทคนิคการร่างกฎหมายที่นำมาใช้เพื่อแบ่งแยกและจัดเรียงเนื้อหาสาระตามลำดับความสำคัญของเรื่องออกเป็นกลุ่ม ๆ โดยความมุ่งหมายเพื่อให้ผู้ใช้กฎหมายและผู้อยู่ภายใต้บังคับกฎหมายมีความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาของกฎหมายเป็นอย่างดี ตลอดจนยังทำให้การอ่านและการค้นหาเรื่องที่ต้องการทราบเป็นไปได้อย่างรวดเร็ว

๒. แนวทางในการแบ่งหมวดหมู่

การที่ผู้ร่างข้อบัญญัติท้องถิ่นจะแบ่งหมวดหมู่ในข้อบัญญัติอย่างเป็นระบบได้นั้น ผู้ร่างจะต้องรู้และเข้าใจถึงเนื้อหาสาระของข้อบัญญัตินั้นทั้งหมดเสียก่อน เพื่อพิจารณาแบ่งแยกและจัดเรียงเนื้อหาสาระให้เป็นไปตามลำดับของเรื่องที่ต้องการบัญญัติด้วย ดังนี้

๑) วิธีการแบ่งแยกและจัดเรียงลำดับเนื้อหาสาระของข้อบัญญัตินั้น ควรแบ่งแยกและจัดเรียงบทบัญญัติในเรื่องเดียวกันไว้ในหมวดเดียวกัน และใช้ชื่อของหมวดให้ครอบคลุมเนื้อหาทั้งหมด สำหรับเรื่องที่มีลักษณะใช้บังคับทั่วไปไม่เข้ากับเนื้อหาสาระของหมวดใดก็ควรใส่ไว้ในหมวดทั่วไป

๒) บทบัญญัติทั่วไปต้องอยู่ในลำดับก่อนบทบัญญัติเฉพาะเรื่อง เนื่องจากบทบัญญัติทั่วไปนั้นเป็นบทบัญญัติที่นำไปใช้กับเนื้อหาสาระในส่วนอื่น ๆ ของข้อบัญญัติฉบับนั้นทั้งหมด ส่วนบทบัญญัติเฉพาะเรื่องนั้นจะเป็นบทบัญญัติที่ใช้บังคับกับกรณีใดกรณีหนึ่งเท่านั้น ซึ่งในการจัดแบ่งหมวดนั้นมักกำหนดให้มี “หมวด ๑ บททั่วไป” ส่วนบทบัญญัติเฉพาะเรื่องจัดเรียงไว้ในหมวดอื่นในลำดับถัดมาต่อจากหมวดทั่วไป และตามลำดับเหตุการณ์ของเรื่องทั้งหมด

๓) บทบัญญัติที่ใช้บังคับเป็นหลักนี้จะกำหนดไว้ก่อนบทเฉพาะกาลซึ่งบทบัญญัติเหล่านี้จะมีผลใช้บังคับตลอดไปจนกว่าข้อบัญญัติดังกล่าวจะถูกยกเลิกหรือถูกแก้ไขเพิ่มเติม สำหรับบทเฉพาะกาลจะมีผลใช้บังคับเพียงช่วงระยะเวลาใดระยะเวลาหนึ่งเท่านั้นหรือเพื่อรองรับเรื่องอย่างใดอย่างหนึ่งเท่านั้น

๔) ในกรณีที่มีการเพิ่มบทบัญญัติซึ่งจำเป็นจะต้องมีการลำดับเลขข้อในข้อบัญญัติด้วยนั้น ให้ใช้รูปแบบระบบตัวเลขแทรกต่อจากเลขข้อก่อนหน้าเป็นเลขทับ (ข้อ.../...) ตามลำดับ เช่น ข้อ ๑๐/๑ ข้อ ๑๐/๒ เป็นต้น

๓. รูปแบบของกฎหมาย

หากพิจารณาเฉพาะในส่วนของตัวร่างข้อบัญญัติท้องถิ่นซึ่งเป็นส่วนที่ต้องจัดทำต่อจากหลักการ และเหตุผลจะเห็นได้ว่า ร่างข้อบัญญัติท้องถิ่นไม่ว่าจะเป็นการกำหนดขึ้นใหม่ทั้งฉบับหรือกรณีการปรับปรุง ข้อบัญญัติโดยยกเลิกข้อบัญญัติเดิมจะมีโครงสร้างในการแบ่งหมวดหมู่ในลักษณะเดียวกัน ดังนี้

ร่าง
...(ระบุชื่อข้อบัญญัติท้องถิ่น)...

พ.ศ. ...

โดยที่เป็นการสมควรให้มี (ปรับปรุง) ข้อบัญญัติว่าด้วย.....

ข้อ ๑ ข้อบัญญัตินี้เรียกว่า “ข้อบัญญัติ..... พ.ศ. ...”

ข้อ ๒ ข้อบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับในเขต..... ตั้งแต่.....

ข้อ ๓ ให้ยกเลิก

(๑) ข้อบัญญัติ..... พ.ศ. ...

(๒) ข้อบัญญัติ..... พ.ศ. ...

ข้อ ๔ ในข้อบัญญัตินี้

“.....” หมายความว่า .....

“.....” หมายความว่า .....

ข้อ ๕ ให้...(หัวหน้าผู้บริหารท้องถิ่น)...เป็นผู้รักษาการให้เป็นไปตามข้อบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจ ออกระเบียบ ประกาศ หรือคำสั่งเพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามข้อบัญญัตินี้

หมวด ๑
...(ชื่อเรื่อง)...

ข้อ ...

หมวด ๒
...(ชื่อเรื่อง)...

ข้อ ...

หมวด ๓
...(ชื่อเรื่อง)...

ข้อ ...

หมวด ๔
บทกำหนดโทษ

ข้อ ...

หมวด ๕
บทเฉพาะกาล

ข้อ ...

ประกาศ ณ วันที่.....

ลงชื่อ.....
...(หัวหน้าผู้บริหารท้องถิ่น)...

ในกรณีที่เนื้อหาของร่างข้อบัญญัติท้องถิ่นมีรายละเอียดปลีกย่อยมาก หากกำหนดเป็นหมวดเพียงอย่างเดียวจะไม่ครอบคลุมเรื่องที่เกี่ยวข้องทั้งหมด ผู้ร่างก็สามารถใช้วิธีการเพิ่มในส่วนที่เป็นข้อย่อยให้แยกเป็นส่วน ๆ และกำหนดไว้ในหมวดนั้นได้ โดยการกำหนดแบ่งเป็น “ส่วนที่” ได้ ตามตัวอย่างดังนี้

หมวด ๑

...(ชื่อเรื่อง)...

ส่วนที่ ๑

...(ชื่อเรื่อง)...

ข้อ ...

ส่วนที่ ๒

...(ชื่อเรื่อง)...

ข้อ ...

หมวด ๒

...(ชื่อเรื่อง)...

ส่วนที่ ๑

...(ชื่อเรื่อง)...

ข้อ ...

ส่วนที่ ๒

...(ชื่อเรื่อง)...

ข้อ ...

ส่วนที่ ๑๐ สภาพบังคับ

๑. ความมุ่งหมาย

- ๑) จูงใจให้คนทำตามโดยไม่กล้าทำผิดกฎหมาย
- ๒) ป้องกันไม่ให้เกิดผลร้าย โดยการห้ามหรือให้หยุดการกระทำ
- ๓) เยียวยาความเสียหาย

๒. สภาพบังคับตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕

สภาพบังคับตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ มี ๒ ลักษณะ คือ

- ๑) โทษทางอาญา ได้แก่ โทษจำคุกและโทษปรับ
- ๒) มาตรการทางปกครอง ได้แก่ การสั่งห้ามกระทำการ การสั่งให้หยุด การสั่งพักใช้หรือเพิกถอน

ใบอนุญาต

ทั้งนี้ สภาพบังคับตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ มีกำหนดไว้แล้วตามพระราชบัญญัตินี้ ดังนั้น ในร่างข้อบัญญัติท้องถิ่นจึงไม่จำเป็นต้องกำหนดรายละเอียดของสภาพบังคับก็ได้ หรืออาจกำหนดเพียงข้อความว่าให้มีสภาพบังคับตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ เท่านั้นก็ได้ ดังนี้

ข้อ... ผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามข้อบัญญัตินี้ต้องระวางโทษตามที่กำหนดไว้ตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕

ส่วนที่ ๑๑

บทเฉพาะกาล

๑. ความมุ่งหมาย

- ๑) เพื่อให้การดำเนินการของรัฐหรือองค์กรที่มีกฎหมายรองรับสามารถดำเนินการต่อเนื่องต่อไปโดยไม่หยุดชะงัก จนกว่ากลไกตามกฎหมายใหม่จะมีความพร้อมหรือสามารถดำเนินการได้
- ๒) เพื่อรองรับผลกระทบที่คาดว่าจะเกิดขึ้นหรือจัดข้อขัดแย้งในเรื่องต่าง ๆ
- ๓) เพื่อรองรับการดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่งของเอกชนที่มีขึ้นก่อนที่จะตรากฎหมาย ให้สามารถดำเนินการได้ตามกฎหมายต่อไปจนกว่ากฎหมายที่ตราขึ้นนั้นจะมีผลใช้บังคับ
- ๔) เพื่อกำหนดกลไกหรือมาตรการทางกฎหมายใช้บังคับเป็นการชั่วคราวในระยะแรกของการใช้บังคับกฎหมาย
- ๕) เพื่อรองรับสิทธิประโยชน์ที่บุคคลได้รับมาโดยผลของกฎหมายเดิมที่ถูกยกเลิกให้คงมีอยู่ต่อไป บทเฉพาะกาลอาจมีความจำเป็นต้องกำหนดไว้ในข้อบัญญัติท้องถิ่นฉบับแรกหรือข้อบัญญัติท้องถิ่นฉบับปรับปรุงหรือข้อบัญญัติท้องถิ่นฉบับแก้ไขเพิ่มเติมก็ได้ ถ้าข้อบัญญัติท้องถิ่นนั้นมีผลต่อการก่อให้เกิดหรือสิ้นสุดของสิทธิ หน้าที่ หรือประโยชน์ต่อบุคคล

๒. แบบของบทเฉพาะกาล

เรื่องที่อาจจำเป็นต้องกำหนดเป็นบทเฉพาะกาลของข้อบัญญัติท้องถิ่นแต่ละเรื่องมีความแตกต่างกัน อีกทั้งประเด็นในข้อเท็จจริงก็มีความหลากหลายมาก ดังนั้น จึงไม่มีรูปแบบที่แน่นอนตายตัว จึงขอยกเป็นตัวอย่างของบทเฉพาะกาลที่มีหลักการเพื่อรองรับสิทธิประโยชน์ของบุคคล ดังนี้

- ๑) รองรับคำร้องหรือคำขออนุญาตที่ได้ยื่นไว้ตามข้อบัญญัติท้องถิ่นเดิม
  - ใช้ถ้อยคำว่า “ข้อ ... ให้ถือว่า...(ชื่อคำขออนุญาตตามข้อบัญญัติท้องถิ่นเดิม)... ที่ค้างการพิจารณาอยู่ในวันที่ข้อบัญญัตินี้ใช้บังคับ เป็น... (ชื่อคำขออนุญาตตามข้อบัญญัติท้องถิ่นใหม่)...ที่ยื่นไว้ตามข้อบัญญัตินี้”
- ๒) รองรับใบอนุญาตที่ออกให้ตามข้อบัญญัติท้องถิ่นเดิม
  - ใช้ถ้อยคำว่า “ข้อ ... บรรดาใบอนุญาตที่ออกให้ตาม...(ชื่อข้อบัญญัติท้องถิ่นเดิม)... ก่อนวันที่ข้อบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้คงใช้ได้ต่อไปจนกว่าใบอนุญาตนั้น ๆ จะสิ้นอายุ”

ส่วนที่ ๑๒

บัญชีท้ายข้อบัญญัติท้องถิ่น

๑. ความมุ่งหมาย

๑) เพื่อกำหนดรายละเอียดของกฎหมายที่สำคัญซึ่งมีเนื้อหาในหัวข้อหรือประเด็นเรื่องเดียวกันค่อนข้างมากให้กะทัดรัด สามารถอ่านเข้าใจได้ง่าย แต่ถ้ากำหนดไว้ในบทบัญญัติรายข้อโดยการอธิบายความจะทำให้บทบัญญัติกฎหมายเยิ่นเย้อ

๒) เพื่อนำเรื่องที่จะต้องมีการแก้ไขเพิ่มเติมอยู่เสมอเมื่อมีสถานการณ์เปลี่ยนแปลงไป โดยไม่ต้องเสนอแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติอื่นใด เช่น อัตราค่าธรรมเนียม เป็นต้น

๓) ทำให้ผู้ใช้กฎหมายสามารถทำความเข้าใจในสาระของกฎหมายได้ดีขึ้น โดยไม่ต้องเสียเวลาในการทำความเข้าใจกับบทบัญญัติที่เป็นรายละเอียด

๒. แบบบัญชีท้ายข้อบัญญัติท้องถิ่น

๑) ถ้าในบทบัญญัติของข้อบัญญัติท้องถิ่นใช้ถ้อยคำว่า “บัญชีท้ายข้อบัญญัตินี้” แล้ว ไม่ว่าเรื่องใด ๆ ที่จะกำหนดไว้ตอนท้ายข้อบัญญัติท้องถิ่นจะมีการติดตามเป็นช่อง ๆ ไว้เสมอ

๒) ถ้าในบทบัญญัติของข้อบัญญัติท้องถิ่นใช้ถ้อยคำว่า “อัตราท้ายข้อบัญญัตินี้” แล้ว จะไม่มีการติดตามในตอนท้ายข้อบัญญัติท้องถิ่นแต่อย่างใด

ทั้งนี้ บัญชีท้ายข้อบัญญัติท้องถิ่นจะต้องสอดคล้องและมีจำนวนเรื่องเท่ากับที่กำหนดในเนื้อหาสาระของข้อบัญญัติท้องถิ่นนั้น

ตัวอย่าง แบบบัญชีท้ายข้อบัญญัติท้องถิ่น แบบที่ ๑

บัญชีท้าย
...(ระบุชื่อข้อบัญญัติท้องถิ่น)...

ลำดับที่	รายการ	(เรื่องที่ข้อบัญญัติต้องการกำหนด)
๑	๑.๑ ... (ชื่อรายการ)...	...
	๑.๑.๑ ... (ชื่อเรื่อง)...	...
	๑.๑.๒ ... (ชื่อเรื่อง)...	...
๒	... (ชื่อรายการ)...	...

ตัวอย่าง แบบบัญชีท้ายข้อบัญญัติท้องถิ่น แบบที่ ๒

อัตราค่าธรรมเนียมท้าย
...(ระบุชื่อข้อบัญญัติท้องถิ่น)...

---

๑. ...(ชื่อค่าธรรมเนียม)...	ฉบับละ ... บาท
๒. ...(ชื่อค่าธรรมเนียม)...	ฉบับละ ... บาท
๓. ...(ชื่อค่าธรรมเนียม)...	ฉบับละ ... บาท
ฯลฯ	ฯลฯ

สรุปโครงสร้างและรูปแบบของข้อบัญญัติท้องถิ่น

ส่วนที่ ๑ หลักการและเหตุผล

<p>บันทึกหลักการและเหตุผล ประกอบร่าง...(ระบุชื่อข้อบัญญัติท้องถิ่น)... พ.ศ. ...</p> <hr/> <p>หลักการ</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>เหตุผล</p> <p>.....</p> <p>.....</p>	<p>๑. บันทึกหลักการและ เหตุผล</p>
--	---------------------------------------

ส่วนที่ ๒ ร่างข้อบัญญัติท้องถิ่น

๒.๑) แบบทั่วไป

<p style="text-align: center;">ร่าง ...(ระบุชื่อข้อบัญญัติท้องถิ่น)...</p> <p style="text-align: center;">.....</p> <p style="text-align: center;">พ.ศ. ...</p> <hr style="width: 20%; margin: auto;"/>	<p>๒. ชื่อข้อบัญญัติท้องถิ่น</p>
<p>โดยที่เป็นการสมควรให้มีข้อบัญญัติว่าด้วย.....</p> <p>.....</p>	<p>๓. คำปรารภ</p>
<p>อาศัยอำนาจ.....</p> <p>.....อันเป็นพระราชบัญญัติที่มีบทบัญญัติบางประการ เกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา...ของรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทยบัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติ แห่งกฎหมาย</p>	<p>๔. บทอาศัยอำนาจและ บทบัญญัติจำกัดสิทธิและ เสรีภาพของบุคคลตาม รัฐธรรมนูญ</p>
<p>ข้อ ๑ ข้อบัญญัตินี้เรียกว่า “ข้อบัญญัติ...(ระบุชื่อร่างข้อบัญญัติ ท้องถิ่น)... พ.ศ. ...”</p>	
<p>ข้อ ๒ ข้อบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับในเขต.....ตั้งแต่.....เป็นต้นไป</p>	<p>๕. วันใช้บังคับ</p>
<p>ข้อ ๓ ให้ยกเลิก</p> <p>(๑) .....</p> <p>(๒) .....</p>	<p>๖. บทยกเลิก</p>
<p>ข้อ ๔ ในข้อบัญญัตินี้</p> <p>“.....” หมายความว่า .....</p> <p>“.....” ให้หมายความรวมถึง.....</p> <p>“.....” แต่ไม่หมายความรวมถึง.....</p>	<p>๗. บทนิยาม</p>
<p>ข้อ ๕ ให้... (หัวหน้าผู้บริหารท้องถิ่น)... รักษาการให้เป็นไปตาม ข้อบัญญัตินี้...</p>	<p>๘. บทรักษาการ</p>

ข้อ ๖	๙. บทบังคับ (สาระหรือเนื้อหา ที่กำหนดใช้บังคับ)
ข้อ ๗	๑๐. สภาพบังคับ
ข้อ ๘	๑๑. บทเฉพาะกาล
ประกาศใช้ ณ วันที่	
ลงชื่อ..... ...(หัวหน้าผู้บริหารท้องถิ่น)...	

อัตราค่าธรรมเนียม (๑) .... บาท (๒) .... บาท (๓) .... บาท (๔) .... บาท (๕) .... บาท (๖) .... บาท	๑๒. บัญชีท้ายข้อบัญญัติ
---	-------------------------

๒.๒) แบบแบ่งหมวดหมู่

<p style="text-align: center;">ร่าง ...(ระบุชื่อข้อบัญญัติท้องถิ่น)...</p> <p style="text-align: center;">.....</p> <p style="text-align: center;">พ.ศ. ...</p> <p style="text-align: center;">_____</p> <p>โดยที่เป็นการสมควรให้มีข้อบัญญัติว่าด้วย.....</p> <p>.....</p> <p>อาศัยอำนาจ.....</p> <p>.....อันเป็นกฎหมายที่มีบทบัญญัติบางประการ เกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา...ของรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทยบัญญัติให้กระทำโดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติ แห่งกฎหมาย</p> <p>ข้อ ๑ ข้อบัญญัตินี้เรียกว่า “ข้อบัญญัติ...(ระบุชื่อร่างข้อบัญญัติ ท้องถิ่น)... พ.ศ. ...”</p> <p>ข้อ ๒ ข้อบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับในเขต.....ตั้งแต่.....เป็นต้นไป</p> <p>ข้อ ๓ ให้ยกเลิก</p> <p>(๑) .....</p> <p>(๒) .....</p> <p>ข้อ ๔ ในข้อบัญญัตินี้</p> <p>“.....” หมายความว่า .....</p> <p>“.....” ให้หมายความรวมถึง.....</p> <p>“.....” แต่ไม่หมายความรวมถึง.....</p> <p>ข้อ ๕ ให้... (หัวหน้าผู้บริหารท้องถิ่น)... รักษาการให้เป็นไปตาม ข้อบัญญัตินี้...</p>	<p>๒. ชื่อข้อบัญญัติท้องถิ่น</p> <p>๓. คำปรารภ</p> <p>๔. บทอาศัยอำนาจและ บทบัญญัติจำกัดสิทธิและ เสรีภาพของบุคคลตาม รัฐธรรมนูญ</p> <p>๕. วันใช้บังคับ</p> <p>๖. บทยกเลิก</p> <p>๗. บทนิยาม</p> <p>๘. บทรักษาการ</p>
---	--

<p>หมวด ๑ ...(ชื่อเรื่อง)...</p> <p>ส่วนที่ ๑ ...(ชื่อเรื่อง)...</p> <hr/>	<p>๙. แบ่งหมวดหมู่</p>
<p>ข้อ ๖ .....</p> <p>.....</p>	<p>(สาระหรือเนื้อหาที่กำหนดใช้บังคับ)</p>
<p>ข้อ ๗ .....</p> <p>.....</p>	<p>(สาระหรือเนื้อหาที่กำหนดใช้บังคับ)</p>
<p>หมวด ๒ ...(ชื่อเรื่อง)...</p>	
<p>ข้อ ๘ .....</p> <p>.....</p>	<p>(สาระหรือเนื้อหาที่กำหนดใช้บังคับ)</p>
<p>ข้อ ๙ .....</p> <p>.....</p>	<p>(สาระหรือเนื้อหาที่กำหนดใช้บังคับ)</p>
<p>หมวด... บทกำหนดโทษ</p> <hr/>	<p>๑๐. สภาพบังคับ</p>
<p>ข้อ ๑๐ .....</p> <p>.....</p>	
<p>หมวด... บทเฉพาะกาล</p> <hr/>	<p>๑๑. บทเฉพาะกาล</p>
<p>ข้อ ๑๑ .....</p> <p>.....</p>	
<p>ประกาศใช้ ณ วันที่ .....</p> <p style="text-align: right;">ลงชื่อ..... ...(หัวหน้าผู้บริหารท้องถิ่น)...</p>	

<p style="text-align: center;">อัตราค่าธรรมเนียม</p> <p>(๑) .... บาท</p> <p>(๒) .... บาท</p> <p>(๓) .... บาท</p> <p>(๔) .... บาท</p> <p>(๕) .... บาท</p> <p>(๖) .... บาท</p>	<p>๑๒. บัญชีท้ายข้อบัญญัติ</p>
--	--------------------------------

๒.๓) แบบแก้ไขเพิ่มเติม

<p style="text-align: center;">ร่าง ...(ระบุชื่อข้อบัญญัติท้องถิ่น)...</p> <p style="text-align: center;">..... พ.ศ. ...</p> <hr style="width: 20%; margin: auto;"/> <p>โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมข้อบัญญัติว่าด้วย.....</p> <p>.....</p> <p>อาศัยอำนาจ..... .....อันเป็นกฎหมายที่มีบทบัญญัติบางประการ เกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา...ของรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทยบัญญัติให้กระทำโดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติ แห่งกฎหมาย</p> <p>ข้อ ๑ ข้อบัญญัตินี้เรียกว่า “ข้อบัญญัติ...(ระบุชื่อร่างข้อบัญญัติ ท้องถิ่น)... พ.ศ. ...”</p> <p>ข้อ ๒ ข้อบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับในเขต.....ตั้งแต่.....เป็นต้นไป</p> <p>ข้อ ๓ ให้ยกเลิกความในข้อ ... ของ ...(ระบุชื่อข้อบัญญัติท้องถิ่น)... และให้ใช้ความดังต่อไปนี้แทน</p> <p>“ข้อ ... .”</p> <p>ข้อ ๔ ให้ยกเลิกความในวรรค...ของข้อ ... ของ ...(ระบุชื่อข้อบัญญัติ ท้องถิ่น)... และให้ใช้ความดังต่อไปนี้แทน</p> <p>“..... .....”</p>	<p>ชื่อข้อบัญญัติท้องถิ่น</p> <p>คำปรารภ</p> <p>บทอาศัยอำนาจและ บทบัญญัติจำกัดสิทธิและ เสรีภาพของบุคคลตาม รัฐธรรมนูญ</p> <p>วันใช้บังคับ</p> <p>(การแก้ไขเพิ่มเติมโดย แก้ไขความที่บัญญัติไว้เดิม ทั้งข้อ)</p> <p>(การแก้ไขเพิ่มเติมโดย แก้ไขความบางวรรคของ ข้อที่บัญญัติไว้เดิม)</p>
---	--

<p>ข้อ ๕ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นข้อ ... ของ ... (ระบุชื่อข้อบัญญัติท้องถิ่น)... “ข้อ ..... ” .....</p>	<p>(การแก้ไขเพิ่มเติมโดยเพิ่มความเป็นบทบัญญัติข้อใหม่)</p>
<p>ข้อ ๖ ให้ยกเลิกข้อ ... ของ ... (ระบุชื่อข้อบัญญัติท้องถิ่น)... .....</p>	<p>(การแก้ไขเพิ่มเติมโดยยกเลิกข้อที่บัญญัติไว้เดิมทั้งข้อ)</p>
<p>ข้อ ๗ ให้ยกเลิกความในหมวด ... ข้อ ... ข้อ ... และข้อ ... ของ ... (ระบุชื่อข้อบัญญัติท้องถิ่น)... และให้ใช้ความดังต่อไปนี้แทน “ข้อ ..... ” .....</p>	<p>(การแก้ไขเพิ่มเติมโดยยกเลิกหมวดและข้อในหมวดที่บัญญัติไว้เดิมทั้งหมด)</p>
<p>ข้อ ๘ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นหมวด ... (ชื่อหมวด)... ข้อ ... ข้อ ... และข้อ ... ของ ... (ระบุชื่อข้อบัญญัติท้องถิ่น)... “หมวด ... ” ....</p>	<p>(การแก้ไขเพิ่มเติมโดยเพิ่มหมวดและข้อขึ้นใหม่ทั้งหมด) บทเฉพาะกาล</p>
<p>ข้อ ..... ข้อ ..... ข้อ .....</p>	
<p>ข้อ ... ให้... (หัวหน้าผู้บริหารท้องถิ่น)... รักษาการให้เป็นไปตามข้อบัญญัตินี้... ประกาศใช้ ณ วันที่ .....</p> <p style="text-align: right;">ลงชื่อ..... ...(หัวหน้าผู้บริหารท้องถิ่น)...</p>	<p>บทรักษาการ</p>

หลักการออกข้อบัญญัติท้องถิ่นและการบังคับใช้กฎหมาย

ผู้เสนอร่างข้อบัญญัติท้องถิ่น

๑. หัวหน้าคณะผู้บริหารของท้องถิ่น
๒. สมาชิกสภาท้องถิ่น
๓. ราษฎรในเขตท้องถิ่นตามกฎหมายว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอข้อบัญญัติท้องถิ่น

ลำดับขั้นตอนการดำเนินการ

๑. สภาท้องถิ่นพิจารณาเพื่อให้ความเห็นชอบ
๒. นายอำเภอหรือผู้ว่าราชการจังหวัดพิจารณาเพื่อให้ความเห็นชอบ
๓. หัวหน้าคณะผู้บริหารของท้องถิ่นลงนาม
๔. การประกาศใช้
  - ๑) ประกาศไว้โดยเปิดเผยที่สำนักงานท้องถิ่น (เทศบาล/องค์การบริหารส่วนจังหวัด/เมืองพัทยา)
  - ๒) ประกาศในราชกิจจานุเบกษา (องค์การบริหารส่วนตำบล/กรุงเทพมหานคร)

การใช้มาตรการกฎหมายการสาธารณสุข

๑. ตราข้อบัญญัติท้องถิ่น และประกาศใช้
๒. เผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ “ข้อบัญญัติท้องถิ่น”
๓. ประชุมชี้แจงประชาชน/ผู้ประกอบการ
๔. ดำเนินการตรวจตรา และ พบเหตุแนะนำ และ แจ้งเจ้าพนักงานท้องถิ่น
๕. เจ้าพนักงานท้องถิ่นออกคำสั่ง
๖. ดำเนินคดี (กรณีที่กระทำความผิด)

ข้อหาหรือทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการออกข้อบัญญัติท้องถิ่น

พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ ได้ให้อำนาจแก่ราชการส่วนท้องถิ่นในการออกข้อบัญญัติท้องถิ่นเพื่อเป็นกฎหมายที่สามารถนำมาบังคับใช้ในแต่ละท้องถิ่นได้อย่างเหมาะสม แต่เนื่องจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละแห่งมีบริบทที่แตกต่างกันไป จึงมีข้อคำถามและประเด็นหารือเกี่ยวกับการออกข้อบัญญัติท้องถิ่นที่น่าสนใจ และสามารถนำมาเป็นแนวทางการปฏิบัติได้ต่อไป ดังนี้

๑. **ขณะที่ยังไม่มีรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับถาวร องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ต้องการจะออกข้อบัญญัติท้องถิ่น ตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ จะสามารถทำได้หรือไม่ และควรอ้างอิงกฎหมายที่ให้อำนาจใดบ้าง**

มีความเห็นว่า การออกข้อบัญญัติท้องถิ่นเป็นผลทางกฎหมายตามหลักการในการออกข้อบัญญัติท้องถิ่น ได้แก่

- ๑) ต้องมีบทบัญญัติแห่งกฎหมายแม่บทกำหนดให้อำนาจไว้อย่างชัดเจน
- ๒) ต้องออกข้อบัญญัติท้องถิ่นไม่เกินกว่าขอบเขตที่กฎหมายแม่บทให้อำนาจไว้
- ๓) ต้องออกข้อบัญญัติท้องถิ่นตามกระบวนการ ขั้นตอน และระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด

สำหรับการออกข้อบัญญัติท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องกับรัฐธรรมนูญก็เนื่องจากมาตรา ๒๙ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๕๐ วรรคสาม กำหนดให้นำเรื่อง “ต้องระบубทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญที่ให้อำนาจในการตรากฎหมายนั้นมาใช้บังคับกับกฎที่ออกโดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายด้วยโดยอนุโลม”^๑ เท่านั้น หลังจากที่คณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ทำการรัฐประหาร

^๑ มาตรา ๒๙ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๕๐ บัญญัติว่า “การจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้จะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย เฉพาะเพื่อการที่รัฐธรรมนูญนี้กำหนดไว้และเท่าที่จำเป็น และจะกระทบกระเทือนสาระสำคัญของสิทธิและเสรีภาพนั้นมีได้

กฎหมายตามวรรคหนึ่งต้องมีผลใช้บังคับเป็นการทั่วไป และไม่มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่กรณีหนึ่งหรือแก่บุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นการเจาะจง ทั้งต้องระบубทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญที่ให้อำนาจในการตรากฎหมายนั้นด้วย

บทบัญญัติในวรรคหนึ่งและวรรคสองให้นำมาใช้บังคับกับกฎที่ออกโดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายด้วยโดยอนุโลม”

เมื่อวันที่ ๒๒ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๗ โดยได้มีการประกาศให้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๕๐ สิ้นสุดลง และต่อมาได้ประกาศให้ใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับชั่วคราว ซึ่งไม่มีบทบัญญัติ ในลักษณะเดียวกันกับมาตรา ๒๙ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๕๐ ดังนั้น ในการ ออกข้อบัญญัติท้องถิ่นตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ เมื่อไม่มีบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ ให้ต้องระบอบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญที่ให้อำนาจในการตรากฎหมายนั้นก็สามารถออกข้อบัญญัติท้องถิ่นได้ โดยไม่จำเป็นต้องอ้างรัฐธรรมนูญแต่ประการใด

โดยสรุปการออกข้อบัญญัติท้องถิ่นตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ ให้อ้างอิง อำนาจตามบทบัญญัติของพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ ซึ่งจะเกี่ยวกับส่วนที่เป็นเนื้อหา ของข้อบัญญัติท้องถิ่นนั้น และอ้างอิงอำนาจตามบทบัญญัติของกฎหมายจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น นั้น ๆ ซึ่งจะเกี่ยวกับกระบวนการ ขั้นตอนในการออกข้อบัญญัติท้องถิ่น

๒. หากมีการออกกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์หรือมาตรการควบคุมในเรื่องใด องค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นต้องนำมากำหนดไว้ในข้อบัญญัติท้องถิ่นหรือไม่

มีความเห็นว่า กรณีที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขได้ใช้อำนาจตามมาตรา ๖ แห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ ออกกฎกระทรวงในเรื่องใดก็ตาม องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทุกแห่งสามารถใช้หลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวงไปใช้บังคับในพื้นที่ของตนเองได้โดยตรง (ยกเว้น พื้นที่ที่กฎกระทรวงกำหนดยกเว้นไม่ให้ใช้บังคับไว้เอง) หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแห่งใดจะนำ หลักเกณฑ์ตามกฎกระทรวงมากำหนดไว้ในข้อบัญญัติท้องถิ่นเพื่อให้เป็นหลักเกณฑ์ของข้อบัญญัติท้องถิ่น ตนเองก็ได้

๓. ขณะนี้มีประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง กิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ พ.ศ. ๒๕๕๘ ซึ่งเป็น ประกาศฉบับใหม่โดยมีการปรับปรุงรายชื่อกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพจากประกาศฉบับเดิม องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องดำเนินการออกข้อบัญญัติท้องถิ่นในเรื่องกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ ที่ต้องการควบคุมในพื้นที่ใหม่หรือไม่

มีความเห็นว่า ข้อบัญญัติท้องถิ่นว่าด้วยกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพออกตามพระราชบัญญัติ การสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ เป็นการอาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๓๒ แห่งพระราชบัญญัติ การสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ แต่การออกประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง กิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ พ.ศ. ๒๕๕๘ เป็นอำนาจของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขที่อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๓๑

แห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ และโดยที่ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง กิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ พ.ศ. ๒๕๕๘ ลงประกาศในราชกิจจานุเบกษา ณ วันที่ ๑๗ กรกฎาคม ๒๕๕๘ มีผลบังคับใช้ถัดจากวันลงราชกิจจานุเบกษา คือ วันที่ ๑๘ กรกฎาคม ๒๕๕๘ ซึ่งมีผลใช้บังคับต่อเนื่องกับประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง กิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ พ.ศ. ๒๕๓๘ ดังนั้น หากกิจการใดตามที่กำหนดไว้ในข้อบัญญัติท้องถิ่นว่าด้วยกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพเดิมมีรายชื่อเดียวกันกับรายชื่อกิจการตามประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง กิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ พ.ศ. ๒๕๕๘ ก็เป็นกิจการตามมาตรา ๓๑ ที่กำหนดให้ต้องมีการควบคุมในข้อบัญญัติท้องถิ่นตามผลของมาตรา ๓๒(๑)^๒ แห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ แล้ว

๔. หากเทศบาลไม่ได้กำหนดแบบหนังสือรับรองการแจ้งหรือใบอนุญาตไว้ในข้อบัญญัติท้องถิ่น หนังสือรับรองการแจ้งหรือใบอนุญาตที่ท้องถิ่นออกให้แก่ผู้ประกอบการสามารถใช้ได้หรือไม่ และชอบด้วยกฎหมายหรือไม่

มีความเห็นว่า ตามมาตรา ๔๘ แห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ กำหนดว่า “การแจ้งให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นทราบเพื่อดำเนินกิจการตามมาตรา ๓๘ และหนังสือรับรองการแจ้งให้เป็นไปตามแบบที่กำหนดในข้อกำหนดของท้องถิ่น” และมาตรา ๕๔ แห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ กำหนดว่า “ในกรณีที่พระราชบัญญัตินี้บัญญัติให้การประกอบกิจการใดหรือการกระทำใดต้องได้รับใบอนุญาตจากเจ้าพนักงานท้องถิ่น ให้ราชการส่วนท้องถิ่นมีอำนาจออกข้อกำหนดของท้องถิ่น กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขการขอ และการออกใบอนุญาตในเรื่องนั้นได้”

ดังนั้น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงมีอำนาจกำหนดรูปแบบของหนังสือรับรองการแจ้งและแบบของใบอนุญาตไว้ในข้อบัญญัติท้องถิ่นได้ และเมื่อมีการกำหนดรูปแบบของหนังสือรับรองการแจ้งและแบบของใบอนุญาตไว้ในข้อบัญญัติท้องถิ่นแล้ว ในการออกหนังสือรับรองการแจ้งหรือใบอนุญาตก็ต้องใช้แบบที่กำหนดไว้กับผู้ประกอบกิจการทุกราย แต่ถ้ามิได้มีการกำหนดรูปแบบของหนังสือรับรองการแจ้งและแบบของใบอนุญาตไว้ในข้อบัญญัติท้องถิ่นก็ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นใช้รูปแบบของหนังสือรับรองการแจ้ง

^๒ มาตรา ๓๒ เพื่อประโยชน์ในการกำกับดูแลการประกอบกิจการที่ประกาศตามมาตรา ๓๑ ให้ราชการส่วนท้องถิ่นมีอำนาจออกข้อกำหนดของท้องถิ่นดังต่อไปนี้

(๑) กำหนดประเภทของกิจการตามมาตรา ๓๑ บางกิจการหรือทุกกิจการให้เป็นกิจการที่ต้องมีการควบคุมภายในท้องถิ่นนั้น

(๒) กำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขทั่วไปสำหรับผู้ดำเนินการตาม (๑) ปฏิบัติเกี่ยวกับการดูแลสุขภาพหรือสุขลักษณะของสถานที่ที่ใช้ดำเนินการและมาตรการป้องกันอันตรายต่อสุขภาพ

และแบบของใบอนุญาตตามที่เห็นสมควรเพราะหนังสือรับรองการแจ้งและใบอนุญาตเป็นคำสั่งทางปกครองอย่างหนึ่ง ทั้งนี้ โดยจะต้องใช้รูปแบบของหนังสือรับรองการแจ้งและแบบของใบอนุญาตตามที่เห็นสมควรนั้นกับผู้ประกอบกิจการทุกรายเช่นเดียวกัน

อย่างไรก็ตาม องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงสมควรกำหนดรูปแบบของหนังสือรับรองการแจ้งและแบบของใบอนุญาตไว้ในข้อบัญญัติท้องถิ่นเพื่อให้เป็นที่รับทราบโดยทั่วกันและป้องกันปัญหาที่อาจจะเกิดกับผู้ที่ไม่ได้รับทราบมาก่อนได้

๕. เทศบาลตำบล ก. ได้จัดทำคู่มือสำหรับประชาชนตามพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘ และภายหลังพบว่าเอกสารหลักฐานประกอบการขอรับใบอนุญาตหรือการแจ้งเพื่อขอหนังสือรับรองการแจ้งไม่ตรงกับที่กำหนดไว้ในข้อบัญญัติท้องถิ่น จะมีแนวทางปฏิบัติอย่างไร

มีความเห็นว่า ตามปกติเอกสารหลักฐานประกอบการพิจารณาขอรับใบอนุญาตหรือการแจ้งเพื่อขอหนังสือรับรองการแจ้งที่กำหนดไว้ในคู่มือสำหรับประชาชนต้องตรงกับที่กำหนดไว้ในข้อบัญญัติท้องถิ่น แต่หากไม่ตรงกัน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรพิจารณาตามหลักเกณฑ์ของคู่มือสำหรับประชาชนที่ประกาศให้ประชาชนรับทราบโดยทั่วไปตามพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘

๖. วิธีการประกาศใช้ข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลไม่มีกฎหมายบัญญัติไว้เป็นการเฉพาะเช่นนี้ องค์การบริหารส่วนตำบลจะมีแนวทางปฏิบัติอย่างไร

มีความเห็นว่า เนื่องจากพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ มาตรา ๗ กำหนดว่า “หน่วยงานของรัฐต้องส่งข้อมูลข่าวสารของราชการดังต่อไปนี้ลงพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษา...(๔) กฎ มติคณะรัฐมนตรี ข้อบังคับ คำสั่ง หนังสือเวียน ระเบียบ แบบแผน นโยบาย หรือการตีความ ทั้งนี้ เฉพาะที่จัดให้มีขึ้นโดยมีสภาพอย่างกฎ เพื่อให้มีผลเป็นการทั่วไปต่อเอกชนที่เกี่ยวข้อง” และมาตรา ๘ กำหนดว่า “ข้อมูลข่าวสารที่ต้องลงพิมพ์ตามมาตรา ๗ (๔) ถ้ายังไม่ได้ลงพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษาจะนำมาใช้บังคับในทางที่ไม่เป็นคุณแก่ผู้ใดไม่ได้ เว้นแต่ผู้นั้นจะารู้ถึงข้อมูลข่าวสารนั้นตามความเป็นจริงมาก่อนแล้วเป็นเวลาพอสมควร” ประกอบกับมาตรา ๑๐ กำหนดว่า “บทบัญญัติมาตรา ๗ และมาตรา ๘ ไม่กระทบถึงข้อมูลข่าวสารของราชการที่มีกฎหมายเฉพาะกำหนดให้มีการเผยแพร่หรือเปิดเผยด้วยวิธีการอย่างอื่น”

ดังนั้น กรณีข้อบัญญัติต้องการบริหารส่วนตำบลซึ่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ ไม่ได้กำหนดวิธีการประกาศใช้ไว้เป็นการเฉพาะ เช่นนี้้องค์การบริหารส่วนตำบลจึงต้องนำข้อบัญญัติขององค์การบริหารส่วนตำบลไปลงพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษา

๗. หากปรากฏว่าประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลมีการเจ็บป่วยเป็นโรคไข้เลือดออกซึ่งอาจแพร่ระบาดได้ โดยมีผู้กลายเป็นพาหะของโรคติดต่อชนิดนี้ และตามประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง กำหนดให้แหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายเป็นเหตุรำคาญ ได้กำหนดว่าอาคารหรือสถานที่ใด ๆ ที่มีภาชนะหรือเศษวัสดุที่มีน้ำขังจนเป็นแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายนั้น เพื่อเป็นการป้องกันและควบคุมแหล่งเพาะพันธุ์ของยุงลายองค์การบริหารส่วนตำบลสามารถออกข้อบัญญัติต้องการบริหารส่วนตำบลได้หรือไม่

มีความเห็นว่า แหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายส่วนหนึ่งเป็นเศษวัสดุสิ่งของที่ไม่ใช่แล้ว เช่น กระป๋องกะลา ยางรถยนต์เก่าซึ่งยุงลายสามารถวางไข่ได้ เป็นต้น ในส่วนนี้เข้าข่ายเป็น “มูลฝอย” ตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ แต่ยังมีสิ่งซึ่งยุงลายวางไข่ได้แต่ไม่ใช่มูลฝอยตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ เช่น แจกัน กระถางต้นไม้ จายรองขาตู้กับข้าว หลุมบ่อบริเวณรอบ ๆ บ้านพักอาศัย เป็นต้น ดังนั้น เพื่อเป็นการป้องกันและควบคุมแหล่งเพาะพันธุ์ของยุงลาย องค์การบริหารส่วนตำบลสามารถออกข้อบัญญัติต้องการบริหารส่วนตำบลเพื่อให้ประชาชนมีการจัดการสิ่งต่าง ๆ ข้างต้นไม่ให้เป็แหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย โดยในส่วนที่เข้าข่ายเป็น “มูลฝอย” ตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ ให้อาศัยอำนาจตามมาตรา ๒๐ แห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ และส่วนที่ไม่ใช่มูลฝอยตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ ให้อาศัยอำนาจตามมาตรา ๖๗ แห่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ ในการออกข้อบัญญัติต้องการบริหารส่วนตำบลควบคุมแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย

๘. ราชการส่วนท้องถิ่นสามารถกำหนดการงดเว้นการจัดเก็บค่าธรรมเนียมการเก็บ ขน มูลฝอยไว้ในข้อบัญญัติท้องถิ่นได้หรือไม่

มีความเห็นว่า มาตรา ๒๐ (๔) แห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ กำหนดให้ ราชการส่วนท้องถิ่นมีอำนาจออกข้อกำหนดของท้องถิ่น “กำหนดอัตราค่าธรรมเนียมในการให้บริการของราชการส่วนท้องถิ่น หรือบุคคลอื่นที่ราชการส่วนท้องถิ่นมอบให้ดำเนินการแทน ในการเก็บ ขน หรือกำจัดสิ่งปฏิกูลหรือมูลฝอยไม่เกินอัตราที่กำหนดในกฎกระทรวง ทั้งนี้ การจะกำหนดอัตราค่าธรรมเนียมการกำจัดสิ่งปฏิกูลหรือมูลฝอยราชการส่วนท้องถิ่นนั้นจะต้องดำเนินการให้ถูกต้องด้วยสุลักษณะตามที่

กำหนดในกฎกระทรวง” ดังนั้น ราชการส่วนท้องถิ่นจึงมีอำนาจเฉพาะการกำหนดอัตราค่าธรรมเนียมไม่เกิน อัตราที่กำหนดในกฎกระทรวงเท่านั้น ส่วนอำนาจการยกเว้นค่าธรรมเนียมเป็นอำนาจของรัฐมนตรีว่าการ กระทรวงสาธารณสุขตามมาตรา ๕^๓ แห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕

อย่างไรก็ตาม หากราชการส่วนท้องถิ่นต้องการแบ่งเบาภาระของประชาชนก็สามารถกำหนด ค่าธรรมเนียมที่จะจัดเก็บในข้อบัญญัติท้องถิ่นในอัตราที่ต่ำ ๆ ตามที่เห็นสมควรได้

---

^๓ มาตรา ๕ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจแต่งตั้งเจ้าพนักงาน สาธารณสุข กับออกกฎกระทรวงกำหนดค่าธรรมเนียมหรือยกเว้นค่าธรรมเนียม และกำหนดกิจการอื่นเพื่อปฏิบัติการ ตามพระราชบัญญัตินี้

เอกสารอ้างอิง

๑. คู่มือแบบการร่างกฎหมาย สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา พ.ศ. ๒๕๕๑, สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
๒. ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการร่างกฎหมาย, เอกสารประกอบการประชุมโครงการประชุมสัมมนาผู้ปฏิบัติงานด้านการจัดทำกฎหมายของกระทรวงสาธารณสุข ปีงบประมาณ ๒๕๕๗, กลุ่มกฎหมาย สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข
๓. พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม
๔. พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ และที่แก้ไขเพิ่มเติม
๕. พระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. ๒๕๔๐ และที่แก้ไขเพิ่มเติม
๖. พระราชบัญญัติระเบียบบริหารเมืองพัทยา พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม
๗. พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. ๒๕๒๘ และที่แก้ไขเพิ่มเติม
๘. พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม
๙. พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐

กรมอนามัย
DEPARTMENT OF HEALTH

ส่งเสริมให้ อปท.
“ตรากฎหมายได้ ใช้กฎหมายเป็น”

ศูนย์บริหารกฎหมายสาธารณสุข กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข
ถนนติวานนท์ อำเภอเมืองนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี ๑๑๐๐๐
โทรศัพท์ ๐ ๒๕๔๐ ๔๒๒๓ โทรสาร ๐ ๒๕๔๑ ๘๑๘๐
<http://laws.anamai.moph.go.th>

คู่มือแบบการร่างข้อบัญญัติท้องถิ่น
ตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕